

Tabor

SAMOSTOJNA SLOVENIJA (26. XII. 1990)

2000

EL FORTIN

1-2

TABOR je glasilo Združenih slovenskih protikomunistov
TABOR je last in vestnik Tabora SPB. — Mnenja Tabora SPB
predstavljajo članki, ki so podpisani od Glavnega odbora.
Izdaja ga konzorcij. Predsednik: inž. Anton Matičič
Urejuje in odgovarja uredniški odbor glasila:
za lastništvo lic. Ivan Korošec

TABOR is the voice
of the Confederation of the United Slovene Anticommunists.

TABOR es el órgano de la Confederación de los
Anticomunistas Eslovenos Unidos.
Director: Ing. Antonio Matičič,
Ramón L. Falcón 4158 - C1407GSR Buenos Aires, Argentina
Propietario: lic. Ivan Korošec

Composición, diagramación, armado e impresión:
Talleres Gráficos VILKO S. R. L., Estados Unidos 425
C1101AAI Buenos Aires, Argentina, Tel. 4362-7215/4307-1044
Fax: 4307-1953 - E-mail: vilko@ciudad.com.ar

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual N° 321.385

NAROČNINA: Za vse države 20 USA dolarjev.

Dopise, članke, naročila in nakazila pošiljajte na naslov:
Ivan Korošec,
A. Lanz (C. 24) 4391
1884 Berazategui,
Pcia. Buenos Aires, Argentina.

OPOZORILO:

*Ker smo prejeli sprecej snovi (podatkov, objav, osmrtnic), ko je bil Tabor že
v tisku, bomo skušali objaviti v naslednji številki.*

Lepo prosimo za razumevanje!

**Svobodni sveta
združite se!
Za Boga,
Narod, Domovino!**

Enero-Febrero 2000 • Buenos Aires • Januar-Februar 2000

SREČNO NOVO LETO 2000!

Stopamo v novo tisočletje, ki naj bi bilo lepše, pravičnejše, v sožitju, spoštovanju, solidarnosti in ljubezni.

Sovraštvo, sadizem, maščevanje in krivice, naj ostanejo v razstavnem prostoru preteklosti, da bo nam v potrdilo dokaza mlademu rodu, da je bila pretekla doba krivična, ker je bila pravica iskana s krivicami in nasiljem, da je bila solidarnost za privilegirance in ljubezen zatrta v podivjanem sovraštvu. Naj bo vsem v opozorilo: „Nikdar več nasilja zaradi krivic, kajti vsako nasilje prinaša nove brezmejne krivice!“

Pretekla doba naj bo v muzeju predstavljena na zatožni klopi, vkljenjena v okove in zaničevana, da bodo svobodni rodovi znali razlikovati med dobrim in zlom.

Da bomo šli v novo tisočletje z novim zagonom graditve poštenosti moramo iti preko prehoda trdne vere, da bo tudi v naši deželi javna obsodba preteklemu nasilju in zločinom. Laž krivice in umori ne morejo biti gradbeni material. Ta vera v nas ni nikoli ugasnila, niti v najtežjih preizkušnjah. Vedeli smo in vemo, da Bog je pravičen sodnik, ki dobro plačuje in hudo kaznuje. Zato brezkompromisno ostajamo na slovenski fronti, da razgaljamo nasilje z masko NOB, da podiramo diktaturo proletariata, obenem pa gradimo resnično demokracijo, pravnost poštenih zakonov in ponos zavednosti lastne države.

Posebno nam je v mislih in skrbi mladi rod, da bi zajel in

spoznal vsa resnico tedanjega časa, kajti nasprotnik, ob vsej teži vesti skuša vse zaviti v nek ideal svobode, ki je bila svoboda krvave partije. Na vse načine se izgovarja in nas obtožuje z novimi klevetami, celo trdi nesmisel, da sta bili dve resnici!!

Narod pa je živel eno samo, teroristično, komunistično partijo, ki je ustrahovala, ropala in morila vsem in vse, ki so odklanjali njene laži, ali ki bi se ji mogli kdaj zoperstaviti. Zato je morila celo otroke in dojenčke.

Berlinski zid sramote so porušili svobodnjaki. Tisoči okostnjakov po Sloveniji obsojajo krvave orgije partizanov in čakajo narod, da jih bo dostojno pokopal.

Dolžnost in naloga nas preživelih in rodu, ki je bil rojen po slovenskem neurju pa je, da zmagoslavno zaključimo borbo vseh, ki so se borili, trpeli in umirali za

BOGA, NAROD in DOMOVINO

**SREČO, USPEH, ZDRAVJE in BOŽJI BLAGOSLOV ŽELIMO VSEM
NAROČNIKOM, PRIJATELJEM - SLOVENCEM DOBRE VOJJE,**

v letu zmage 2000!

Zveza DSPB — Tabor in Konzorcij glasila

Odbor TABOR - Toronto

Nesmiselnost partizanskega boja 1941-45

V dveh odlomkih prinašamo intervju zgodovinsko dokazilne izjave prof. dr. Aleksandra Bajta v njegovi knjigi „Bermanov dosje“, ki postavlja na laž partizansko OF in razgalja uso podlost Tita in njegovih lakajev.

„Ko sem videl, da obstojajo objektivne možnosti, da prispevam k ugotavljanju resnice, sem se spravil na zgodovino“.

Ali veste, da se druga svetovna vojna za Titove partizane ni začela z nemškim napadom 6. aprila 1941, temveč 22. junija 1941, ko po Hitlerjevem napadu na Sovjetsko zvezo kominterna zahteva od jugoslovanskih komunistov, da začnejo z oboroženim odporom? Da so Nemci še leta 1943 ponujali po enakih 100.000 zlatih mark tako na glavo Tita kot Draže Mubailoviča? Da je Tito sklepal pakte o nenapadanju z Nemci, Italijani in celo ustaši? Da je bil Tito tisti, ki je začel državljansko vojno z napadi na svoje dotedanje zaveznike četnike? Da Tito jeseni 1944 ni dopustil Britancem, da bi se izkrcali v Dalmaciji in pomagali k hitrejšemu pregonu okupatorja iz države? Da je angleški zunanji minister Eden že marca 1941 obljubil Jugoslaviji teritorije Dalmacije in Primorske, če se ne priključi k trojnemu paktu Berlin-Rim-Tokio? Da je trajala druga svetovna vojna v Jugoslaviji še teden po nemški kapitulaciji, da so lahko Titovi partizani polovili že bežeče domobrance, četnike, ustaše, duhovnike in antikomunistične civiliste in so jih potem desetstisoče postrelili po gmajnah in gozdovih?

Knjigo „Bermanov dosje“, ki postavlja na laž velike mite NOB, je napisal profesor Aleksander Bajt. Ustanovitelj in dolgoletni direktor „Bajtovega inštituta“, profesor, ki je bil v l. 1989 svetovalec jugoslovanskega premiera Markoviča, pa je iz protesta zoper premierove poteze že po nekaj mesecih odstopil, znanstvenik, ki je objavljal svoje članke iz ekonomije v najodmevnejših in najprestižnejših strokovnih revijah, kot sta „Economic Journal“ in „Journal of Economic Literature“ in edini izmed jugoslovanskih ekonomistov, ki ga v svojih delih citira prvo ime sodobne ekonomske misli Paul Samuelson.

Vaša knjiga pomeni salto mortale zgodovine NOB. Kaj vas je napeljalo, da ste šli vi, ki ste legenda slovenskih ekonomskih ved, ustvarit gigantski premislek o zgodovini let 1941-45?

Kar je biografskega dela, to sem imel že zdavnaj v mislih, da napišem. Pomembno je bilo leto 1989 in spreminjanje političnega sistema. Ko bi napisal tako knjigo v prejšnjem režimu, bi se moja življenjska pot najbrž zelo

spremenila, pustiti bi moral vse, kar sem napravil kot ekonomist. Ko pa so politične spremembe v letu 1990 postale stvarne, sem si rekel, da je to moja šansa, moja dolžnost, da to napišem.

Jaz nisem postal ekonomist, ker sem to posebej želel. Kot študent sem želel postati arhitekt, toda tiste čase je bila arhitektura zelo draga, poleg tega pa so se razmere tik pred vojno tako spreminjale, da sem čedalje bolj rinil v politiko, kjer so se odpirale večje možnosti. Zato sem šel v jus, advokati so bili pač v politiki. Ta moja odločitev se je leta 1945 pokazala za napačno. Če bi prosto izbral svoj študij, bi izbral sociologijo. Že leta 1942 sem v reviji *Času* objavil svoj prvi sociološki članek o Spinozi. Toda leta 1945 je bila moja osnovna usmeritev, da dobim službo, da sploh obstanem. Da sem prišel v ekonomijo, je bila posledica tega, da sem šel po Aleksandrovi, danes Cankarjevi cesti, kjer me sreča bivša komisarka iz partizanskega zbora *Srečka Kosovela Vanda Ziberl*, ki me vpraša: „Bajt, kam boš pa šel?“ In tako sem postal direktor tovarne nogavic na Polzeli. Ob tem pa sem videl, da lahko na politična dogajanja vplivam — to sem zavestno delal — tako, da začnem kot ekonomist. **Marksa** nisem poznal, bral sem **Engelsov Anti-Dubring**; čisto naključno, pri nas na podstrehi je stanovala žena komunista **Vičiča**, ki je imela knjige Plehanova, Engelsa in drugih, ki sem jih potem prebral. Moja osnovna ekonomska literatura pa je bil **Bohm-Bašerk**, izrazito protimarksovski ekonomist. Takrat mi je postalo jasno, da z izkoriščanjem Marksa lahko uveljavljam ideje, ki so veljale za nemarksistične. Pri njem sem ves čas iskal elemente povpraševanja, ki so šele prava ekonomija.

Če sem se odločil za ekonomijo, je bilo zato, ker je pomenila možnost, da se politično angažiram. Enako sem naredil sedaj. Ko sem videl, da obstajajo objektivne možnosti, da prispevam k ugotavljanju resnice, sem se spravil na zgodovino. Ekonomijo sem pustil v času, ko sem imel napisan svoj najboljši ekonometrični članek, ki nikoli ni bil objavljen in najbrž nikoli ne bo. Žrtvoval sem jo, da sem se lahko posvetil pisanju te zgodovinske knjige. Za mene ekonomija več ne obstaja; z inštituta (Bajtovega) mi pošiljajo svoje publikacije, vidim, da so še vedno takšne, kot sem jih jaz naredil l. 1971, vse je tako, kot je bilo. Niti ne preberem... Zadnjič je prišla k meni domov novinarka **Petrovčičeva**, ki je hotela narediti intervju o ekonomiji: „Bože moj“, sem ji rekel, „to je pa zdaj moja zgodovina, moja sedanost je zdaj zgodovina!“

Pojdiva k tej zgodovini: 27. april se že pol stoletja proslavlja kot državni praznik nastanka OF, vi pa ste že od nastanka OF vedeli, da tu nekaj ne štima?

Nisem vedel, jaz sem zaradi svoje politične usmerjenosti sumil, da nekaj ne štima. Ko sem šel študirat zgodovino komunistične partije, sem ugotovil. Naša partija se je že z vukovarskem kongresom l. 1920 opredelila za boljšeizem. Tega svojega projekta ni nikoli spustila iz rok. Tito ga je izvedel

celo proti začasni volji Kominterne, ki je v času, ko je moral Stalin braniti svojo lastno domovino, izdala navodilo, da je treba pridobiti vse nacionaliste za boj zoper nemške okupatorje. To je zahteval od Tita, vendar ga je ta okoli prinašal.

Pri sami OF dokazujete, da izvorno ni nastala kot antifašistična temveč kot antiimperialistična fronta zoper ves zahodni kapitalizem.

Tako je bila tudi formalno imenovana. Danes to zanikajo. Zgodovinar polkovnik **Klanjšek** npr. pravi, da o tem niso nič vedeli, toda on sam je v nekem zborniku iz tistih časov, objavil točke programa OF kot točke protiimperialistične fronte. Tega se danes več ne zaveda. OF je ustanovila za svoje potrebe komunistična partija, sopotniki pa so služili samo temu, da je pridobila na moči; konkurenčno ultrakomunistično **Nagodetovo** staro pravdo in jugoslovansko žensko zvezo **Angele Vode** so izključili. KP je bila po številu članov v strahotni manjšini, nikoli ni bila sposobna dobiti spodobnega števila poslancev v slovenskem ali jugoslovanskem parlamentu. Celó na prvih volitvah l. 1920, ko je bilo povojno vzdušje za razmah komunističnih idej idealno, je dobila v celi Jugoslaviji vsega 16%. Po sedmen kongresu kominterne v tridesetih letih so komunistične partije začele vabiti in izkoriščati levo usmerjene intelektualce za boljševidni prevarat, ki je v Sloveniji tekkel pod krinko osvobodilnega boja. Kar si je naivno domišljjal Kocbek, da bo nova družba združitev evangelija, komunističnega diamata in liberalizma, je bil idiotizem.

Razum je bil očitno zelo odsoten.

To je bil čas množične histerije, ko ni bilo mogoče pametno razmišljati.

Ampak razum je še bolj poniknil po vojni, dobesedno do današnjih dni, ko še vedno velja, da so upor proti okupatorjem začeli komunisti, v brk v oči bijočem faktu, da se je celo kraljeva jugoslovanska vojska branila pred napadom in na bojiščih pokončala stotine nemških vojakov.

Ne samo to, uradni začetek vstaje jugoslovanskih narodov ni obeležen s strelom na okupatorja, ampak na dva srbska orožnika, ki sta v Beli crkvi, v srbski vasi nasprotovala partizanski mobilizaciji. Komunistična partija je začela osvobodilno vojno proti okupatorju s strelom na srbska orožnika!

Dejstvo pa je, da se je **Draža Mihailovič** boril z Nemci že takoj ob napadu, potem pa tudi po kapitulaciji ni s svojimi četami nikoli odšel iz hribov, temveč se je bojeval naprej. Njegov izključni namen je bila osvoboditev. Bil je strašno kritičen do kraljeve Simovičeve vlade, sovražil je starojugoslovanske partijske strukture in pričakoval, da se bo Jugoslavija spremenila v socialno pravično državo. Problem pa je bil, da je hotel politično likvidirati Hrvate, tako kot danes **Sešelj**. V Mihailovičevem načrtu je bila Hrvaška zreducirana na minimum, Slovenija pa naj bi se strahotno razširila. Stotnik **Hudson**, ki je bil v zavezniški misiji pri četnikih - njegovo poročilo iz leta 1944 sem dobil v

londonskih arhivih, v Public Record Office tega niso odprli še nikomur pred menoj -, pravi, da je Mihailovičeva ideja ustvariti eno Srboslovenijo. Uporabi prav to besedo. Slovenijo bi razširili z enim jezikom prav do Bratislave in bi bila še enkrat večja kot danes. Stare jugoslovanske vojske sami komunisti ne bi mogli uničiti. Mimogrede vam povem, da v knjigi iz Beograda, ki hrani pisano pogodbo med **Miletom Budakom**, ustaškim doglavnikom, in **Moša Pijadejem**, v katerem sta se dogovorila o najbolj tesnem sodelovanju med ustaši in partizani. To sem preštudiral v Beogradu, v generalštabu leta 1996. V Srbiji me kot ekonomista tako dobro poznajo, da sem dobil možnost za brskanje po virih.

Večkrat navajate bogokletne evidence, da so ustaši pomagali partizanom v boju s četniki.

Dokumentov je nekaj, obstajajo konkretni primeri, kako so severovzhodno od Sarajeva partizani omogočali ustašem, da gredo skozi njihove vrste pri napadih na četnike.

Tega niste pobrali pri kakih četniških, to imate iz partizanskih virov.

Ja, moja knjiga temelji v glavnem na partizanskih virih. Osnovni vir je **Zbornik dokumenata i podataka o NOB**. Vojnozgodovinski inštitut iz Beograda jih je izdal v kakih 200 knjigah! Tam dobite fantastične stvari. Ni mamreč res, da bi kdo, ki je bedel nad čistostjo partizanske zgodovine, uničil in odstranil vse. V njih najdete stvari, ki so v nasprotju z interesi partizanskih oblastnih struktur. Leta 1942 je npr. **Tito** ukazal, da Nemcev in Italijanov sploh ne napadajo, da napadajo samo četnike! Osnovne dokumente, da je Tito začel bratomorno vojno, sem našel v partizanskih virih. Tudi ideje **Kardelja**, da se s terorjem prisili prebivalstvo, da pride v roke partizanov. Jaz ne razumem, kako partijski zgodovinarji, ki so vendar ta material poznali, teh stvari niso nikoli videli, ali pa so bili tako slepi, da jim oko ni zgrabilo tistega. To je nepojmljivo. Zakaj ni prišlo do večjega filtriranja s strani uredništva? Jaz si stvar razlagam tako, da so bili enostavno prepričani, da je sistem večen, da prihaja novo tisočletje sovjetske boljševistične družbe, in jih zato ni nič motilo, če so bile kakšne njim nasprotni stvari zabeležene. Ta material bi izvirno lahko uničili.

V splošnim očem odtujenih arhivih so bili lahko breskrbni. Ko je hotela „Mladina“ leta 1987 objaviti pismo *Ćirila Žebota*, v katerem je zapisal par stavkov, da so partizani začeli bratomorno vojno na Slovenskem, je bila takoj zaplenjena. Vi kot laž pobijate komunistični leitmotiv, da so bratomorni boj začeli četniki in to nazorno z več evidencami.

To je moj glavni prispevek k zgodovinski znanosti. **Da je začel bratomorno vojno Tito, ne pa Mihailovič.** Ta je bil tudi intelektualno

nesposoben, saj je še 20. oktobra 1941 skliceval svoje komandante in jim pripovedoval, kako morajo imeti partizane za svoje zaveznike, in to še v času, ko so mu partizani razorožili že precejšnje število njegovih odredov. Če je KP imela od l. 1920 namen boljše vizirati celo deželo, je bilo jasno, da mora priti do likvidacije Mihailoviča, ki je bil eksponent stare buržuazne meščanske ureditve. Že iz tega razloga bi moral človek začeti razmišljati, kako da je Mihailovič napadel Tita v Užicah. Že to je kazalo na skrajno nelogičnost Titove trditve. Meni zgolj logika tu ni veliko pomenila. Do tega sklepa pa so me pripeljale šele študije. Konkretno me je napeljal na to kanadski ekonomist **David Martin**, ki je opozoril na nelogičnost Titove interpretacije začetka državljanske vojne. Tito je namreč napadel četnike eno uro preden so ga hoteli napasti oni! Takrat se mi je zdel to sicer imeniten argument, toda Titovo razlago sem še vedno sprejemal. V vojski je namreč tako, da kadar misliš, da te bo kdo napadel, ga preprosto prehitiš. Tito je napadel četniške postojanke okoli Užic, Bioske, Kremne, Ivanjice in jih je razorožil brez kakršnegakoli povoda. Kraljevo so cel mesec skupaj oblegali četniki in partizani, potem pa se je Tito odločil, da odpokliče svoje enote. To se je zgodilo 24. oktobra, po drugih informacijah 27. oktobra 1941, v vsakem primeru teden preden je prišlo do spopada med četniki in partizani pri Užicah. Tito je očital Mihailoviču, da je ta odpoklical svoje čete od družnega obleganja Valjeva. A že l. 1944 tega ni trdil več. Takrat je vedel, da je bil tedaj v četniškem štabu angleški stotnik **Bill Hudson**, ki je nadziral obleganje Valjeva skupaj z Mihailovičem. Tudi v Novem Pazarju so partizani zapustili četniške zaveznike, toda ti so bili tako prismuknjeni, da so šli napadat Nemce sami in so izgubili ter imeli kakih 60 mrtvih. Albanci, ki so hoteli razširiti Veliko Albanijo čez cel Sandžak, so s svojimi milicami nosili na mečih odsekane srbske četniške glave in z njimi paradirali po mestu, na dvorišču orožniške postaje pa so jih zmetali na velik kup.

Tito je štel odpoklic napadalcev od skupnega obleganja sovražnika za narodno izdajo. Toda po tem kriteriju je bil narodni izdajalec sam Tito, ki je umaknil svoje sile od napadov na Nemce v Kraljevu, Valjevu in Novem Pazarju! Šele potem, ko je Tito razorožil 7 četniških odredov in trikrat umaknil svojo vojsko iz skupnih napadov na četnike, je prišel četniški povračilni napad na Užice v začetku novembra. Po nemški ofenzivi pa je Tito zbežal iz nemške okupacijske cone v italijansko v Sandžak. Iz bojev z Nemci se je umaknil, ustavil pa je v celotni prvi polovici l. 1942 tudi bojevanje proti Italijanom na celotnem območju Sandžaka in Črne gore, da bi vse svoje sile porabil za uničenje četnikov. V prvi polovici l. 1942 so se partizani bojevali z Italijani samo takrat, kadar se niso mogli izogniti spopadu oz. kadar so pričakovali dober plen oborožitve za ceno malih izgub. **Prvi sovražnik za partizane so bili četniki, ne pa okupatorske vojske!**

Nadaljevanje v prihodnji številki

Povelje zločinske OZNE z imenom VDV (vojska državne varnosti)

**„Naša glavna naloga je neusmiljeno iztrebljati notranje sovražnike,
ki hočejo rušiti narodno oblast“ (komunizem op. ur.).**

Poveljstvo
Vojske državne varnosti

Dne 15. marca 1944

Dnevno povelje
Poveljstva vojske državne varnosti

Prehajamo v novo dobo narodno osvobodilne borbe, v dobo graditve narodne oblasti in slovenske državnosti v okviru federativne Jugoslavije na temeljih prave ljudske demokracije.

Osnovana se je I. Brigada VDV, ki je sestavni del Narodno osvobodilne vojske Jugoslavije. Kakor je NOV glavna sila naše borbe proti okupatorju, je Vojska državne varnosti tista, ki bo obvarovala slovenski narod pred notranjimi in zunanji sovražniki.

Naša glavna naloga je neusmiljeno iztrebljati notranje sovražnike, ki hočejo rušiti ali kršiti narodno oblast. Kontrolirati kraje, ki so ogroženi od nemških vohunov, ter belo-plavih izdajalcev. Vršiti aretacije in preiskave ter legitimiranje sumljivih oseb. Samovoljne preiskave, aretacije, likvidacije itd., niso dovoljene, razen v nujnih primerih, če je potrebna takojšnja izvršitev. VDV ne vrši rekvizij. Poleg teh nalog morajo čete, bataljoni, brigade VDV uničevati in izganjati okupatorja iz naše zemlje.

Naša borba zahteva najboljše borce za izvrševanje teh nalog. Za to mora biti VDV predana stvari slovenskega naroda in disciplinirana. To se ne doseže s sklicevanjem, da smo najboljši, ampak moramo z borbenostjo, predanostjo in disciplino sami dokazati. Vse naloge se morajo brezpogojno izpolnjevati. Odnosi do civilnega prebivalstva, političnih in upravnih delavcev, narodnih oblasti in NOV morajo biti dokaz, da smo resnični zaščitniki demokratičnih načel.

Vsem podoficirjem, oficirjem ter ostalim funkcionarjem NOV in VDV se mora izkazovati dolžno spoštovanje z našim vojaškim pozdravom. Vse

funkcionarje narodnih oblasti se mora prav tako pozdravljati.

Vsak vojak VDV mora stremeti, da se čim bolj usposobi v taktiki vojevanja in ravnanja z orožjem, kakor tudi, da postane dober poznavalec razvoja narodno osvobodilne borbe jugoslovanskih narodov.

Tovariši borci, komandirji, komandanti, politikomisarji, hrabro izpolnite naloge, ki vam jih nalaga slovenski narod ter neusmiljeno uničujte vse sovražnike slovenskega naroda!

Živela Narodno osvobodilna vojska Jugoslavije!

Živel maršal Jugoslavije, tov. Tito!

Živela Rdeča armada!

Živel voditelj in učitelj vseh zaslužjenih narodov tov. Stalin!

Živeli naši zavezniki!

Smrt fašizmu — Svoboda narodu!

Politkomisar

Xxx Tomaž

Komandant podpolkovnik

Bojan Polak — Stjenka

P.S.: Prebrati pred vsemi edinicami VDV!

Ali je z njim sprava mogoča?

„Svoboda“ na Pohorju

Kako so po „osvoboditvi“ ravnali s slovenskim kmetom v Pohorju.

Dva odlomka iz knjige prof. Zore Tavčar Slovinci za danes, zbirka razgovorov. Na vprašanja odgovarja univ. prof. Antonija Bernard (Pariz), doma iz Pohorja.

V pariških pogovorih ste omenili kakšen trpek spomin iz let, ko je komunizem v svoji sovjetski fazi videl v slovenskem kmetu sovražnika, ki ga je bilo treba onemogočiti. Nam poveste kaj o tem?

Duhovna neodvisnost pohorskega kmeta se je pokazala tudi med vojno, saj so ravno na teh kmetijah partizani našli varno zaledje in zveste borce. Vendar, kako bi bili stari Šarh in drugi kmečki fantje, ki so padli s pohorskim bataljonom in drugod, razočarani, če bi videli, kako se bodo po vojni določevale nove meje, rezala starodavna posestva, zasliševali in zapirali v ječe ponosni gospodarji. Samo zato, ker je bilo treba ukrotiti neodvisnost v ljudeh, jih odvaditi uporabljati glavo. Naša kmetija ni presejala 45 hektarjev tako, da nam niso ničesar vzeli, zaprli pa so nam mlin in žago. Vsak dan sem hodila mimo teh tihih lesenih stavb, na vratih je visela uradna „plomba“. Oče so gledali vstran, ko sva vozila hlode na oddaljeno „državno“ žago, bilo jim je pretežko pri srcu. Videla sem tudi kako oče jočejo: določen je bil plan za posek, veliko prevelik za „naš“ gozd, in drevesa je izbiral fantič, ki je po trimesečnem tečaju komaj ločil bukeve od jelke, za očeta pa je bilo vsako drevo skoraj sveto. Bila je obvezna oddaja in doma smo vedno živeli v strahu, da zanj ne bomo dovolj pridelali, da bo prišel rubež. Beseda mi je ostala kot nekaj strašnega. Tudi izraz „delovno ljudstvo“ je takrat zame izgubil zvezo z glagolom „delati“. Mi namreč nismo pripadali k „delovnemu ljudstvu“ to so nam govorili v šoli, posebno pa se je to kazalo konkretno v dejstvu, da nismo imeli bonov, da bi lahko hodili v trgovino, da tudi nismo imeli socialnega zavarovanja. Mati so rodili doma, ker za bolnico ni bilo ne časa in ne denarja in so na zadnjem porodu skoraj umrli. Umrla pa je sestra. V šolo so nam hodili pregledavat zobe in nam pisali napotnice za zobozdravnika, a kaj, ko k njemu nismo mogli. Delali smo od jutra do večera, napol stradali, otroci „delovnega ljudstva“ pa so se po šoli igrali, lizali bombone in hodili na počitnice.

Sicer pa smo mi „Povhovi“ imeli kar srečo. Na nekaterih kmetijah so se materte znašle same, ker je bil oče izgnan kot „Nemec“ ali pa je čepel v kakšni Titovi ječi. Pri sosеду je oče padel kot partizan, mater so pa lepega dne poleti '45 ustrelili, čeprav je imela štiri otroke in je bil najmlajši še dojenček. Seveda se o teh ljudeh pred nami otroki takrat ni govorilo. Kot navadno v tiranijah, so v vasi prišli na oblast najbolj nesposobni ljudje, taki pač, ki lahko na svojem mestu ostanejo samo s pomočjo tirana, kajti sami po sebi niso nič. Takratno stanje najbolj natančno opisuje star slovenski izraz „strahovlada“: ljudem je bilo

treba nagnati strah v kosti, iz svobodnih kmetov napraviti poslušne podložnike. Ko berem sedaj knjige in članke o teh časih, vidim, da ljudje ne razumejo več, kaj se je dogajalo. Največkrat si mislijo, da so pregnali večinoma intelektualce, ljudi, ki so tako ali drugače kritizirali novo ideologijo in njene predstavnike. Kot v vseh revolucijah je zgodovina zabeležila ideološko plat, pozabila pa na trpljenje ljudstva, večne žrtve vseh utopij.

Ste pozabili na rodno Pohorje ali ga še obiskujete? Se Vam domovina zdi zelo spremenjena v primeri s tisto, ki ste jo kot študentka zapustili? Kaj mislite o slovenskem človeku danes? In kako je s pohorskimi kmetijami? Živele so od lesa, a komunizem je gozdove podržavil. Kako je z lastninjenjem gozdov na Vašem domu?

Koliko vprašanij! Kako bi pozabila Pohorje, če sem pa sama del Pohorja? Za večino Slovencev Pohorje sedaj predstavlja smučišča, ki so se zadnja leta res zelo dobro razvila. Zame pa so to gozdovi s svojimi večnim in raznolikim življenjem, z jeleni in vevericami, s potoki, ki žuborijo, še preden pridejo na plan. V globočah rastejo maline in črnice, na položnih vrhovih pa se širi preproga mehkega boloha. Pohorje — to je pritišana ali pa doneča pesem mogočnih hoi, to so skrite, že skoraj zaraščene poti in steze, ob katerih skromno dehtijo zvončki ali vijolice.

Napredek se čuti na Pohorju in brez dvoma je danes tam življenje lažje, hiše udobne in ceste lepe in pozimi plužene do vsake kmetije. Če pridete k hiši, vas bodo ponekod še sprejeli, postavili na mizo liter „mošta“ (jabolčnika). Posebno če naletite na starejše ljudi, ki so vajeni gostoljubnosti in so veseli, da jih v samoti še kdo obišče. Mlajši smatrajo jabolčnik kot nekaj preveč preprostega, vina ali pa piva pa ne bodo radi ponujali tujcu, je predrago. In tako z ljudmi izginja toplina človeških odnosov. To je splošen pojav v svetu, pri nas pa ga pospešuje še razvoj v sunkih. Kmetje se niso mogli pripraviti na novi kapitalizem in ne vem, kako bodo lahko brez podpore vzdržali pred tujo konkurenco. Gozdove pa, ki so jih po 1945. letu podržavili in ki so pripadali večjim kmetijam, sedaj vračajo potomcem, največkrat daljnim sporodnikom prejšnjih gospodarjev, ki jih je pritegnila tovarna s počitnicami in bolnišnico. Veliko je takih, da živijo v mestih, dostikrat tudi izven Slovenije. Zanje je gozd samo vir dobička brez vsakega truda. Sekajo in prodajajo, pa še vozijo s težkimi avtomobili, tiste podjetnosti, ki je predstavljala vir bogastva pohorskega kmeta, pa ostaja zelo malo.

Čeprav sem redno hodila domov, sem spremembe vendar opažala. O njih bi lahko napisala celo knjigo. Dovolj je bilo ene same generacije, da je izginil svet, ki je preživel stoletja. Izginila je pesem po delu, vir veselja in lepote. Namesto lepih starih hiš so se pod vodstvom nadebudnih državnih arhitektov gradile hiše brez vsakega estetskega čuta, minibloki, katerih grde oblike na srečo malo skrivajo rože, ki jih gojijo pridne in preproste Slovenke, ki imajo več občutka za lepoto. Včasih se mi zdi, da se je svet skoraj narobe obrnil.

Kdo je uničeval in še uničuje slovensko zemljo?

Slovenija je država, ki ima v Evropi najmanj obdelovalnih površin na prebivalca. To je posledica tako naše hribovite pokrajine kot gozdnatosti, ki dosegajo celo celih 54% površine naše države. Vendar naravne danosti niso edini vzrok za tako skromno obdarjenost s kmetijskimi površinami. Hriboviti in to še precej bolj kot Slovenija sta tudi Avstrija in Švica, vendar Avstrija hrano celo izvažata.

Za pomanjkanje kmetijskih površin danes je kriva tudi ideologija prejšnjih obdobij. Kmet, „kapitalist na vasi“ je bil trn v peti socialističnemu režimu, kmečka zemlja pa mu je omogočala preživetje, zato je bilo treba kmečko podeželje predvsem industrializirati, ga pozidati, razbiti njegovo funkcionalnost, njegovo dotedanjo vlogo, mu vzeti celo nekdanjo podobo. Začelo se je obdobje nenačrtne in stihijske pozidave slovenskih pokrajin. Gradilo se je brez vsakršnih urbanističnih meril.

Danes Slovenija ni samo država z najmanj obdelovalnimi površinami na prebivalca v Evropi, ampak tudi najbolj kaotično pozidana evropska država. Nižinski del osrednje Slovenije se je spremenil v dolgočasno in razvlečeno predmestje. Sredi polj in travnikov ne stojijo samo individualne hiše, ampak tudi stanovanjski bloki, proizvodne hale, parkirišča, ceste in tako naprej. Vse je bilo napravljeno brez posluha, tako za strukturo slovenskih krajev kot za lepoto pokrajine. Vse dogajanje je označeval revolucionarni civilizacijski propad, udejanjanje kulturne revolucije na vasi.

Tako piše v eni izmed sobotnih prilog „Dela“ Borut Korun iz Velenja in zaključiti takole:

Virus, ki so ga namnožili pred desetletji, pa je očitno okužil tudi posameznike in združbe, pri katerih tega ne bi pričakovali. Slovensko ljudsko stranko in njenega člana Cirila Smrkolja na primer.

Slovenska ljudska stranka je v prvi vrsti stranka slovenskega podeželja. To je stranka za katero bi pričakovali, da bodo njeni člani imeli občutek za drugačne vrednote kot stranke, ki temeljijo na revolucionarnih izhodiščih na vizijah sproletalizirane Slovenije. Zamisliti pa se moramo nad dejstvom, da tudi gospod Smrkolj pomaga pri razprodaji in razparceliranju najbolj slovenske zemlje.

Ne gre samo za to, da je minister kršil zakone. Gre za precej več, za to, da človek, ki je sam kmet, član stranke podeželja in navsezadnje kar minister za kmetstvo, pomaga uničevati še tisto kar je od najboljše zemlje ostalo za bodoče rodove. Zamisliti se moramo nad tem znakom naše vsesplošne moralne krize.

Obudimo zgodovinski spomin

„*Mati, domovina, Bog*“ je naslov odmevne razstave v Muzeju novejšje zgodovine v Cekinovem gradu v Tivoli-Ljubljana. Da je razstava odmevna smo zapisali predvsem zato, ker je dvignila v Sloveniji precej prahu in to že zaradi tematike kot tudi zaradi pomanjkljivosti, ki jih razstava vsebuje.

Razstava *Mati, domovina, Bog*, je namreč v celoti posvečena domobranstvu na Slovenskem med drugo svetovno vojno. V štirih razstavnih sobah je

avtorica razstave Monika Kokalj Kočever s sodelavci skušala napraviti razstavo, ki „je vizualizacija znanstvenoraziskovalnega dela. Preučevanje je preraslo zastavljeni okvir teme domobranstva na Slovenskem, v želji po celovitejšem spoznanju obdobja je prešlo v tematizacijo procesa. Izhajali smo iz omejenih dokumentov, vendar smo skušali pripeljati dih resničnosti, oživiti realni konflikt in s prikazom dimenzije časa prodreti pod površino dejstev, ko se pozornost usmeri tudi na umiranje, sovraštvo, ljubezen, strah in tesnobo. Ob temi vojne se nam odpirajo vprašanja o zatekanju k vrednotam in iskanju

Uniforma div. generala Leona Rupnika

smisla. Vrednote niso same zase cilj in smisel človekovega delovanja. Smisel je to, zaradi česar postane marsikaj razumljivo“. Tako stoji zapisano v lepo oblikovani zloženkki razstave, v zloženkki, ki razstavo tudi v kratkih obrisih predstavlja. Povejmo še, da je Moniki Kokalj Kočevnar pri pripravi razstave pomagal sodelavec Vanja Martinčič, medtem ko je razstavo sodobno oblikovala skupina Serpentes.

Razstava o domobranstvu je pomanjkljiva in najbrž drugačna tudi biti ne more, ker je delo raziskovalke, ki se sama ukvarja predvsem z domobranstvom na Gorenjskem, pač tako pomanjkljivo, kot je vsako zahtevnejše znanstveno delo posameznika. Gotovo pa je največja pomanjkljivost razstave *Mati, domovina, Bog* prav odsotnost dokumentov, fotografij, zapisov, ki bi pričevali o zaključni tragediji domobranstva, ki se je dogajala po drugi svetovni vojni in to v gozdovih v Kočevskem Rogu, na Teharjah in drugod po Slovenskem, kjer so zmagovalci v drugi svetovni vojni zverinsko pobili iz Avstrije - Vetrinja vrnjenih domobrancev in njihovih somišljenikov ali celo samo svojih idejnih nasprotnikov. Prirediti razstavo o domobranstvu in samo nakazati, omeniti to tragedijo je janso pomanjkljivo, a se najbrž kaj več danes tudi storiti ne more, ker na Slovenskem (najbrž) primanjkuje fotografij, dokumentov in nasploh zgodovinskega gradiva o grozodejstvih po drugi svetovni vojni, ko je brat moril brata, ko so tedanji komunistični veljaki za petdeset in več let zapečatili usodo slovenske sprave do katere še danes ne more in more priti in to predvsem zaradi omenjenih pobojev, ki še niso obelodanjeni, kaj šele, če povemo še to, da svojci pobitih niso še do danes dobili niti mrliških listov, da ne rečemo vsaj spravnega obžalujočega pisma. Za slovenske in jugoslovanske komuniste je bila ena od značilnosti tudi ta, da so za seboj nedvomno uničevali, zažigali vso ali skoro vso dokumentacijo, ki bi jih kdaj kompromitirala in zato se skoraj nihče na Slovenskem ni čudil, ko so po osamosvojitvi odpirali določene arhive in o povojnih pobojih domobrancev v njih ni bilo ničesar ali skoraj ničesar; tisti, ki pa še živijo, se danes jasno, ne spominjajo ničesar...

Obiskovalca razstave bo takoj ob vходу presenetila črna skulptura, lutki, ki prikazuje nemškega oficirja, ki pripenja na prsi slovenskemu domobrancu nemško vojaško odlikovanje Železni križec drugega reda; to je bilo tudi najvišje nemško odlikovanje, ki ga je kdajkoli prejel kak domobranec med drugo svetovno vojno. Tej namestitvi omenjene skulpture s strani kuratorjev razstave so prenekateri ostro oporekali, češ da gre, za izzivanje, ker da do domobranstva ni prišlo zaradi hotenega sodelovanja z okupatorjem, ampak predvsem zaradi državljanske vojne, ko so jo med vojno bili začeli komunisti, ki so pobijali na začetku vojne predvsem slovenske idejne nasprotnike.

Pa vendar je razstava o domobranstvu lepo in predvsem pa v sodobnem jeziku postavljena saj govori obiskovalcu tako s fotografijami kot z napisi, filmi, zvočnimi posnetki in dokumenti tedanje dobe; razstavljen pa so tudi uniforme slovenskih domobrancev in vrsta lepakov, glasil tedanje dobe. Morda bo obiskovalec rastave obstal še najbolj pretresen pred zidom, na katerem so napisana številna imena pobitih gorenjskih partizanov, ali pa pred zgovorno veliko fotografijo iz Vetrinja vrnjenih domobrancev, ki hodijo v dolgi koloni mimo partizanov v gotovo smrt. *Zopet drugje se bo obiskovalec zamislil nad usodo svojih prednikov, ko bo gledal fotografije nasmejanib fantov, ki so mislili, da so storili prav, ko so odšli k domobrancem*

in so do zadnjega upali, da je bila njihova odločitev za slovenstvo pravilna.

Po obisku razstave, ki je m i m o g r e d e povedano, zelo dobro obiskana, se mora vsakdo zamisliti v polpreteklo dobo, ko je bilo vse o domobranstvu zamolčano, kot da je zadnji strel v vrat m l a d e m u domobrancu v Kočevskem Rogu za vedno potegnil črn zastor nad domobranstvom in vsem, kar ni bilo vseč in po volji komunističnim zmagovalcem.

Rastava *Mati, domovina, Bog*, je gotovo vredna ogleda in globljega premisleka, obenem

Doprsni kip div. generala Leona Rupnika

pa bo gotovo podlaga za popolnejšo, skrbneje pripravljeno in bolj dokumentirano razstavo o domobranstvu, ki jo bo potrebno na Slovenskem prej ali slej narediti in pri njeni postavitvi pritegniti k sodelovanju tudi vse tiste ljudi, ki so v emigraciji pisali o lastni usodi. In pri tej razstavi, katero bodo slovenski zgodovinarji morali prej ali slej postaviti, ker je domobranstvo del slovenske preteklosti, mora sodelovati ekipa ljudi, ki bo na dan potegnila zares vse razpoložljive dokumente, ki nam bodo pokazali domobranstvo v celoti, del domobranstva in njegov konec pa so tudi zverinski poboji po drugi vojni.

Poglejmo, kar pravi o razstavi avtorica in glavna urednika ga. Monika Kokalj Kočevar:

Spoštovani gospod,

končno sem uspela najti čas, da Vam pišem. Prilagam zbornik in zloženko po razstavi. Kar veliko ljudi pride na razstavo, v prvih štirinajstih dneh kar 1300. Mnenja o razstavi pa so zelo različna, od zelo dobrih, do zelo slabih, eni bvalijo, drugi grajajo. Pošiljam Vam tudi izpise iz knjige vpisov, kar se je zgodilo prvič, da je razstava tako zaživela, da so ljudje pisali svoja mnenja.

Jasno je videti, da ljudje niso navajeni gledati razstav, posebno ne modernejših postavljenih razstav kar ta razstava sigurno je. Ne znajo gledati celote.

Vseskozi moram razlagati, da je po strokovni strani obdelano domobranstvo in tudi ilegala ter MVAC v zborniku, ki je del projekta, razstava pa je vizualizacija za razmišljanje o temi. Ampak ne, ljudi moti način predstavitve, moti jih še drugega, manjkajo jim slike obojev, ampak kaj je labko več kot seznam usmrčenih? Za vsakim imenom stoji zgodba žrtve in zgodba njegove družine, slovenskega naroda.

Na razstavo sem uvrstila tudi letak oz. članek o nacionalni ilegali in tudi o vaških stražah, čeprav se prikaz začne z upoklicem v domobranstvo. Ampak ljudje zgleda ne poznajo zadev, ne znajo povezati, tudi tisti, ki pravijo, da ni napisano zakaj domobranstvo. Pa povsem lepo piše... iz krvi nedolžnih žrtev so se rodile vaše straže... Drugi spet pogrešajo dokumente. Kaj pa so drugega kot dokumenti kar je zvezano v tri zvezke iz arhivskih fasciklov Slovenskega domobranstva? Dokumenti pač niso razstavljeni eden poleg drugega ampak so zvezani v knjige. Povedo pa zelo veliko.

Želim Vam srečno novo leto 2000, veliko uspeha in novih revij ter knjig.

Monika Kokalj Kočevar

Nadaljujemo z objavo iz arhiva

„Slovenija v borbi za svobodo v dobi okupacije“,

katero je priredilo del vodstva tedanje SLS v begunstvu:
Bitenc Mirko, Kranjc Marko, Križman Andrej, Stare Miloš.

B.- NA GORENJSKEM IN ŠTAJERSKEM

Kakor je partizanstvo v Ljubljanski pokrajini navezalo zveze z okupatorjem takoj ob njegovem prihodu in jih pozneje ojačevalo, tako je tudi partizanstvo na Gorenjskem in Štajerskem svoje zveze z **nemškim okupatorjem** vzdrževalo ves čas vojne in jih izkoriščevalo v svoje revolucionarne namene.

Slika razmerja med partizani in Nemci na Gorenjskem in Štajerskem je na splošno enaka razmerju partizanov do Italijanov na Dolenjskem.

V krajih pod nemško okupacijo so se komunisti, poznejši krajevni voditelji in funkcionarji OF in partizanstva, takoj povezali z nemškim okupatorjem in z njim vred preganjali zdrave narodne slovenske plasti.

Tako je n.pr. Krč, tajnik KPS za Kranj, bil načelnik narodnosocialistične zveze (SNV) za Kranj.

Ob množični odpeljavi slovenskega izobraženstva v Srbijo in na Hrvaško so bili zaradi tega sodelovanja komunistov z Nemci deportirani sami nekomunisti.

Partizanka Kibejeva v Kamniku je bila tajnica dr. Puhringerja, šefa policijskega oddelka pri Landratu v Kamniku, kjer je vezala nemške oblasti s partizani in končno s svojim šefom skupaj odšla v partizanske odrede.

V Medvodah je zvezo partizanov z Nemci vzdrževala komunistka Olga Marinšek, ki je tudi pripravljala razgovore in sestanke vodilnih nemških in slovenskih partizanskih osebnosti.

V Celju je bil nemški zaupnik in vohun v zaporih komunistični voditelj Čižmek Viljem iz Maribora, Meljna ulica.

V Šoštanju je opravljal ovaduške posle Mravljak Božo, vodilni član KPS.

V Mariboru se je Nemcem predal komunistični organizator Zorko Alojzij, ki je pozneje postal zvezni član med partizani in mariborsko Gestapo. On je izdal Gestapi večje število slovenskih narodnjakov, ki so jih potem Nemci vtaknili v zapore in mnoge ustrelili.

Po vstopu SSSR v vojno sta OF in partizanstvo na Gorenjskem in Štajerskem za javnost svojo taktiko spremenila. S propagando sta si odela nacionalni plašč, istočasno pa imela naprej svoje zveze z Nemci.

V Selški in Poljanski dolini, v Lomu pri Trziču, v Stražišču pri Kranju, v okolici Kamnika in Domžal so se zato partizanske patrolje prosto srečavale z nemškimi. V Trziču so partizani izropali poštni urad pred očmi nemške žandarmerijske postaje, ne da bi jih žandarmerija pri tem ovirala. Kranjski občinski komisar Andretto se je v času množičnih pobojev Slovencev s strani partizanov nemoteno, oborožen, svobodno gibal po partizanskem teritoriju v Selški dolini. Slovenca Rojca Franca, ki je na tej poti spremljal Andretta in partizansko sodelovanje javno obsojal pred ljudstvom, so partizani ustrelili. Jeseniški župan Hoffmann, član NSDAP je stanoval in se ponovno shajal s partizani v svoji vili sredi partizanskega ozemlja, pri Sv. Križu nad Jesenicami, ter partizane tudi gmotno podpiral. Nemški župan von Kurz iz Trziča je bil znan partizanofil. Partizani so mu izdali celo stalno partizansko dovolilnico za prehod preko partizanskega ozemlja.

Za zvezne člene med partizanstvom in nemškimi oblastniki so postavili partizani občinskega komisarja Legata Antona, industrijalca Horaka iz Kranja, Jeklerja Metoda iz Bleda, industrijalca Thalerja iz Škofje Loke in druge. Večina omenjenih je znana že iz dobe pred vojno kot petokolonaši in nemški nacional-socialistični aktivisti.

Na Bled, kjer je bil sedež Gestapa za Koroško in Gorenjsko, so prihajali na skupne sestanke z vodilnimi gestapovci najvišji slovenski partizanski funkcionarji. Tako: Boris Kidrič, dr. Aleš Baebler, član iste vlade. Ista dva sta se sestajala tudi v Selški dolini in na Jezerskem s pomočnikom šefa Gestapa Rozzumeckom, ki je imel celo partizansko ime „Rožica“. Priče teh sestankov (šoferje, ki so jih vozili, in kmete, lastnike hiš, kjer so se sestajali) pa so postrelili, da bi tako zabrisali sled te umazane igre. Priča je Janko Marinšek, član SL iz Stretinj pri Naklu, živeč na Koroškem kot emigrant.

Partizanski major Hojan je opravljal nad eno leto službo zveznega častnika med partizani in nemškimi komandami. Ker so se partizani bali, da jih bo razkril, so ga ustrelili.

Član KP Urbanc Ivko iz Stražišča pri Kranju je kot sodelavec Gestape izdal v februarju 1942 Gestapi 50 narodno zavednih Slovencev, ki so bili vsi meseca aprila 1942 postreljani.

Partizan Klasek, s partizanskim imenom „Kukavica“ iz Kokre pri Kranju, je dalj časa redno tedensko sprejemal od Nemcev po 2-3 tovrne avtomobile hrane, orožja in municije za partizane.

Tudi na Gorenjskem partizani niso napadali glavnih prometnih žil, zlasti ne za časa večjih vojaških prevozov. Porušili so tu in tam kak brezpomemben mostič in minirali poslopja železniških postajališč, pustili pa proge nedotaknjene, „razdejanje“ fotografirali in ga poslali zaveznikom kot dokaz svojega

osvobodilnega delovanja. Važne gorenjske železniške proge, ki so jih Nemci rabili za svoje prevoze niso rušili. Rušili pa so za propagandne namene vojaško nepomembno železnico Ljubljana - Kamnik. Ko so Nemci avgusta 1944 rabili progo Ljubljana - Jesenice za prevoz 83 tedenskih vojaških transportov, so partizani, po predhodnem dogovoru z Nemci, ob tej progi popolnoma mirovali. Ko so bili vojaški transporti končani, pa so partizani takoj naslednji dan napadli osebni vlak pri postaji Št. Jošt pri Kranju. Bile so smrtne žrtve med slovenskim civilnim prebivalstvom.

Ko so partizani v posameznih krajih, ki so bili zasedeni po Nemcih, mobilizirali slovenske može in fante, so pri Nemcih dosegli, da so Nemci za čas mobilizacije te kraje zapustili in se vanje vrnilo šele po izvršeni mobilizaciji (Moravče, Stražišče pri Kranju itd.)

Kakor v Ljubljanski pokrajini so partizani tudi na Gorenjskem uničili

**Vračanja, maj 1945 (foto Slavko Smolej,
hrani muzej novejše slov. zgodovine)**

nešteto nedolžnih življenj, porušili nebroj šol, prosvetnih domov in cerkva, izpostavljali narod načrtnim nemškimi persekucijam, niso pa vodili oboroženih akcij zoper nemške edinice na njihovih pohodih in postojankah. Šerčerjeva brigada je n.p.r. 4. oktobra 1944 napadla domobranski edinici v Lahovčah in v Cerkljah, ki sta na Gorenjskem nastali iz istih vzrokov, kakor so nastale Vaške straže in domobranstvo v Ljubljanski pokrajini, niso pa napadli 150 mož močne nemške policijske postojanke v 20 minut oddaljenem Brniku, ki bi jo brigada s 700 možmi lahko pogazila.

Posamezne nemške orožniške postaje, tako n.p.r. v Komendi in na Beli pri Kranju, so bile s partizani tesno povezane in so partizansko gibanje naravnost podpirale.

S posebno vnmemo so partizanski odredi napadali elitni odred JV četniški. V septembru 1944 so ga na Samotorci pri Št. Joštu napadli z močjo ene divizije, na Kožljeku pri Št. Joštu pa so Dolenjski in Gorenjski odred napadli z močjo dveh brigad. Bes partizanov na Gorenjski nacionalni odred je bil nepopisen. Na Samotorici se je Gorenjski odred radi velike premoči partizanov moral umakniti, običajno pa so morali kljub premoči bežati pred udarno silo odreda, ki je štel okoli 100 mož. Po napadu na Samotorici so častnika, ki je padel partizanom v roke, s konji razčetrverili.

C.- NA PRIMORSKEM

Partizanstvo na Primorskem kaže takoj v svojih začetkih isto žalostno protinarodno smer, kakor v drugih delih Slovenije. Ljudem, ki so iz narodnega, kulturnega in verskega ozira odklanjali komunistično partizanstvo, so partizani ropali premoženje, požigali hiše, jih mučili in pobijali. Slovence, ki so za časa fašizma neizmerno trpeli zaradi svoje narodne zavednosti in bili internirani v zloglasnih italijanskih koncentracijskih taboriščih, so partizani, ko so se interniranci po zlomu Italije vrnili na svoje domove, divje pregnali in mnoge izmed njih pobili (Bric iz Dobrunj, Manfredo iz Velč pri Tominu, duhovnik Sluga, kaplan Piščanec in dr.)

Nasprotno pa fašistom, ki so 25 let strahovali slovenski narod na Primorskem, niso storili nič žalega, ampak so se z njimi celo zvezali. Tako je šef Goriške policije dr. Coco, ki je za časa fašizma strahotno preganjal slovenske narodnjake, po kapitulaciji Italije kot od partizanov pooblaščen organ izdajal razna potna dovoljenja in propustnice. Bivša vodilna fašista De Ferri in De Colle iz goriške kvesture, kriva strahotne smrti slovenskega narodnega delavca in antifašista Lojzeta Bratuža, kateremu sta dala piti strojno olje, sta po kapitulaciji delala s partizani.

V službo partizanov sta stopila po zlomu Italije tudi fašistični učitelj Morego, ki je zakrivil smrt narodnjaka Ivana Brica iz Dorenberga, in tovarnar fašist Manol. Manol jim je dajal mesečne težke tisočake.

Sploh pa partizanstvo na goriškem že od vsega početka ni imelo čistega slovenskega značaja, marveč je bilo po moštvu narodno mešano, italijansko-slovensko, ter sporazumno vodeno od italijanskih in slovenskih komunistično-partizanskih ljudi. Imeli so skupno slovensko-italijansko časopisje, odredi so prepevali italijanske in slovenske pesmi, komunistična internacionalna himna je bila največ prepevana v italijanščini: „Bandiera rossa“. Imeli so redne skupne posvete, sestavili so skupne osvobodilne odbore, sporazumeli so se celo o geografski razdelitvi ozemlja, tako da jih je celo Londonski radio v jugoslovanski oddaji zaradi tega ukoril.

Ob zlomu Italije in ob istočasnem pričakovanju skorajšnjega popolnega zloma Nemčije, je goriško partizanstvo sicer pokazalo nekaj volje za borbo z Nemci, ker so partizani upali, da bodo brez posebnih žrtev dobili v svoje roke oblast nad deželo. Ko pa do zloma Nemčije ni prišlo, so še meseca septembra 1943 navezali zveze z nemškimi oblastniki ter se začeli z njimi pogajati. Sklenili si tudi sporazum.

Ta sporazum je bil sklenjen in podpisan koncem septembra 1943 na sodniji v Bovcu na Goriškem med pooblaščenci glavnega štaba SS ter Miklavčičem Maksom, komunističnim županom v Kobaridu, in politikomisarjem Skalarjem kot zastopnikom partizanov. Tolmač pri razgovorih, sodnik Bitežnik, ki je sedaj v Pontebi, hrani prepis pogodbe.

Po tem sporazumu so Nemci dovolili partizanom, da drže v deželi oborožene sile, partizani pa so se obvezali, da ne bodo ovirali kretanja nemških čet na istem ozemlju (vojaško važna cesta skozi Videm in Trbiž v Nemčijo). Na osnovi tega sporazuma so Nemci izpustili iz ječe v Vidmu (Udine) vse partizanske ujetnike. Povelje o izpustitvi sta prinesla v Videm partizan Miklavčič in neki SS-častnik skupaj, prvi oblečen v partizansko, drugi s SS uniformo.

Bili so še nadaljni sporazumi. Priča major Schreiber v Gorici, tajnik prefekta Pacea, ve za pogajanja med Nemci in partizani, po katerih naj bi Nemci dobavljali partizanom hrano in orožje, partizani pa garantizirali svobodo komunikacijskih zvez.

Preko goriškega prefekta grofa Pacea so partizani dosegli pri Nemcih 3. maja 1943 gospodarski sporazum, po katerem so Nemci dobavljali partizanom moko, testenine, riž, sol, tobak in sladkor; partizani pa Nemcem vino, sadje, maslo in drva. Pogajanja so vodili: za Nemce goriški trgovci Morassi, Orzani, Martellani; Beraterja pa je zastopal dr. Manfredo Scheuchenbauer. Zamenjave predmetov so se vršile preko goriškega prehranjevalnega urada in preko županstev.

Dne 3. julija 1944 so bila v Biljah pri Gorici in nato v Idriji pogajanja med Nemci in partizani. Nemce so zastopali: Brigadeführer in Hoerer SS-Polizeiführer general Globochnigg, Sturmbahnführer dr. Hradezky, Hauptsturmführer Homburg, goriški prefekt grof Pace, goriški župan grof Coronini in nekaj častnikov. Slovenske partizane so zastopali: predsednik OF za Primorsko France Bevk, član KPS in tajnik OF za Primorsko dr. Jože Vilfan ter vojaški delegat Jožef Srebrnič (leta 1921 komunistični poslanec v italijanskem parlamentu) in še nekaj drugih političnih in vojaških predstavnikov. Po tem sporazumu so Nemci prepustili partizanom vse ozemlje, razen 10-kilometrskega pasu ob železniških progah, in se obvezali, da partizanov ne bodo preganjali, partizani pa, da ne bodo napadali Nemcev. Poleg tega je pogodba obsegala

klavzule gospodarskega značaja. (Prepis dokumenta se hrani v Ljubljani). Ta sporazum so Nemci javno afiširali in razglasili, potrdil ga je pa v ljubljankih dnevnikih „Jutro“ in „Slovenec“ tudi SS-general Rosener z objavo, da premirje ne velja za Ljubljansko pokrajino.

Sporazum bi moral stopiti v veljavo 5. julija 1944 ob 12. uri. (Priloga 3.) Dejansko pa so ga Nemci začeli izvajati že preje, ko so istega dne ob 2. uri zjutraj dali nalog, da se ustavijo sovražnosti proti trem partizanskim brigadam, ki so bile pri Kobaridu od Nemcev obklojene.

Po izjavah partizanov samih je bil narejen ta sporazum z Nemci zato, da se je omogočil čim mirnejši dovoz materijala za nemško fronto v Italiji in s tem preprečilo prodiranje zavezniških čet.

Že iz marca 1944 pa datira sporazum med Nemci in partizani o zamenjavi vojnih ujetnikov (Dokaz priloga 4.)

Posledica javnih in tihih sporazumov med Nemci in partizani je bila ta, da sta se obe strani tajno med seboj podpirali, a iz propagandnih namenov tu in tam podvzeli kako navidežno brezpomembno akcijo, običajno po predhodnem obvestilu. Zato pa so padala življenja zavednih Slovencev, gorela nešteta gospodarska poslopja, uničene so bile mnoge šole in cerkve, napadeni civilni vlaki itd.

Župani v občinah, ki so jih kontrolirali Nemci (Saloma (Solkan?) ob Soči, Kanal, Sv. Lucija, Kobarid, Bovec, Črniče, Dornberg itd.) so bili partizanski aktivisti in so tvorili vez med OF in Nemci.

V Gorici sami je zasedal mesto prefekta prijatelj partizanov, ki je o sebi dne 24. aprila 1944 dr. Vogriču in še mnogim drugim izjavil: „Io sono in continuo contatto con i partigiani.“ Na županskem položaju je bil profesor Sussi, na podžupanskem dr. Nikolaj Tonkli, ki sta partizanstvo podpirala z vsemi močmi.

Nemci so za vse to vedeli in jih na teh mestih obdržali v svojem interesu in v interesu z njimi povezanih partizanov.

Zvest nemški liniji do partizanstva je bil tudi primorski grof Šindischgratz, po rodu Nemeč, ki je partizanstvo močno podpiral ter na odločilnih italijanskih in nemških mestih stalno posredoval za sporazumne rešitve raznih aktualnih vprašanj.

Kdorkoli je torej misli, da je partizanstvo slovensko narodno in protinacifašistično gibanje, je bil v veliki zmoti. Vsem tem velja izjava polkovnika Branda iz najožjega Hitlerjevega kroga (ubit pri znanem dinamitnem atentatu na Hitlerja), ki je koncem novembra 1943 o razmerju med partizani in Nemci izjavil naslednje: „Nacionalni Slovenci se jako motijo, če mislijo, da bomo mi Nemci pobijali partizanstvo in komunizem. To ni v našem interesu.“

Maša na Sv. Urhu za vse žrtve vojne

Najvišji predstavnik katoliške Cerkve v Sloveniji je na Svetem Urhu daroval sv. mašo za žrtve vojne.

V svoji omiliji se je opravičil za žrtve, ki so jih zagrešili kristjani.

To tretje obžalovanje in kesanje vodstva slovenske Cerkve, daje povod čudnim zaključkom, posebno tistim, ki smo bili vojaki posadke na tem kraju in vaščanom pod Sv. Urhom, ki so varno živeli v zaščiti te posadke.

Če bi bila maša take vrste n.pr. v ljubljanski stolnici, bi lažje razumeli to predstavništvo za tako opravilo. Ker pa je bilo kesanje na kraju, katerega so komunisti izbrali za svoj krvavi teater, z namenom, da zakrijejo lastne zločine in genocid, je dejanje cerkevne predstavništva nerazumljivo posebno še, ker je bilo tudi to svetišče po vojni oropano in razbito, pol stoletja onečaščeno, ob teatru izkopane žrtve pa pripeljane iz gorbov za pripravo „vseslovenske ljudske sodbe domobrancem“. Ob teh orgijah so strašno mučili Alojzija Svetka in duhovnika dr. Petra Križaja, katerega so usmrtili z obešenjem.

„Bog, narod, domovina“ in „Mati, domovina, Bog“, sta bili gesli branilcev pred boljševiškim nasiljem, na katera je tudi slovenska Cerkev dala svoj žegen.

„...Šli bomo srčno v nove boje,
za prenovitev sveta,
vitezi tvoji, o Marija
bodo rešili ga zla“.

Pred pol stoletja smo bili „vitezi“. Nasilje komunizma je nas gnalo „v nove boje, za prenovitev sveta“, vsaj slovenskega sveta!

„Bog in domovina vas kličeta, fantje“, je bil poziv tudi iz Cerkve.

„Vitezi tvoji o Marija, bodo rešili ga zla.“

Kako in s čim naj bi rešili narod tega zla, ki je bilo instruirano v sovjetskem peklu z metodami vsega nasilja in krutosti v brezboštvu in sadizmu.

Proti temu nasilju z orožjem smo se branili in reševali z orožjem. Več kot leto so nas bili po enem licu, pa smo jim nastavljali še drugo. Ko pa

so nam razbili lica in nas začeli pobijati, je bilo konec „osvobodilne burke“.

Vprašamo cerkveno vodstvo in vse, ki nas še ne razumejo:

„Ali smo imeli pravico živeti?

Živeti — Svobodni!

Slovenci in Kristjani!

Papež Leon XIII. je dejal: „Boljševizem je najhujša kuga“ (Enciklika Quod Apostolici muneris)

Maršal Pilsudski, bivši prezident Poljske: „Boljševiki so divjaki, ki hlepijo po krvi in ropu“. (Iz njegovih govorov, knjiga 5, str.76)

Churchill: „Suženstvo boljševizma je hujše od smrti.“ (London, 20. jan. 1940)

General Rupnik: „Komunistično kugo je treba iztrebiti z vsemi sredstvi.“

V doživljanju težkega časa pred pol stoletja, ki ga je tedanje cerkveno predstavništvo tesno živelo in trpelo z narodom, se za razliko današnje predstavništvo dviga nad tisti čas ter ga ocenjuje in toži le po bilanci, ki dokazuje izgubo za slovensko Cerkev, ki je:

Verska mlačnost in brezbržnost mnogih, po materijalizmu zasvojena mladina, izguba verouka po šolah, izguba cerkvene posesti, protiverska gonja medijev, itd.

**Škof Gregorij Rožman tolaži begunce iz Bele krajine
(Hotel Union, Ljubljana, 26. 12. 1944)**

Ni pa s te strani odločne obsodbe krutosti barbarskega nasilja v vseh mogočih oblikah zločinov:

Ustrahovanja, ropi, ugrabljanja, nečloveška mučenja, posilstva žena in nedolžnih deklet, strašne smrti ranjenih in živih zmetanih na grmado, v brezna, večkrat še živih zasutih in zazidanih, (Toško čelo, od sv. Barbare), privezanih na debela in zoglenelih na grmadi, z bodečo žico kronanih in razčtetverjenih (v Teharjah), ter sam Bog ve še kako.

Vse to in še marsikaj je za nekatere, celo vodilne, pozabljeno in zasuto, z vsem slovenskim trpljenjem.

Zlo satanskega nasilja boljševiske revolucije, ki je nujno rodila odpor, ni opravičljivo v nobenem primeru in času. Tudi nihče ni dolžan po nobenih postavah, opravičevati se temu zlu, ki si je danes nadelo masko NOB.

P.S.: Na intervjuju za Slovensko uro na radiu v Buenos Airesu je nadškof dr. Rode pojasnil, da ni prosil odpuščanja komuniste, temveč svojce pobitih.

Nekaj odmevov na nadškofovo opravičilo pri sv. maši na sv. Urhu, za grehe kristjanov na tem kraju

„Nadškof je izgubil timon. Z aktom na sv. Urhu si je zapravil dobršen del kredita, tako pri vernih, kot pri nevernih.“

(Dubovnik iz Buenos Airesa)

„Nadškofa je zaneslo. Verjetno, da je nasedel „provizoričnim“ domobrancem.“

(Sošolec begunskih let)

„Strašno me je razočaral človek, katerega sem neizmerno spoštovala. Zakaj ni rajši maševal za žrtve, pa bi zadostil vsem. Tako pa je razočaral

vse: Nas, ker ponavlja komunistične laži, komuniste pa, ker ne verjamejo, da bi bil iskren.“

(Moravčanka)

„Od škofove maše na Urhu smo odhajali poparjeni. Ali se naj tudi mi spovemo terencem, pa Ribičiču in drugim banditom?“

(Micka iz Dobrunj)

„Škof pravi, da se je posvetoval z domobranci. Zakaj ni vprašal tiste, ki so bili vojaki na tej postojanki? To je delo agentov, ki se zaganjajo v Urha.“

(Poljčan)

„No, sedaj se je pa še Cerkev spravila nad nas. Vendar, en škof ali dva, menda še nista Cerkev. Ali Rode ni bral knjig: „Rekvijem za organista“ ali „Sv. Urh — druga plat zvona“. Ali je kdaj slišal, kakšne orgije so počeli na Urhu po vojni?“

(Domobranec iz USA)

„Ja, gospod škof le niso tako narobe mislili. Saj pravijo, da moramo ljubiti svoje sovražnike.“

(Marija iz San Justo — Bs. As.)

„Hudo sem razočarana, da se je celo nadškof dal ujeti v njihove laži.“

(Sestra na Urbu umorjenega domobranca)

„Gospod nadškof, ne maramo, da v imenu nas podajate roko komunistom. Ne maramo, da jih v imenu nas prosite nekega odpuščanja. Smo že dovolj polnoletni kristjani.“

(Rešenec iz Škofje Loke)

„Nobene besede kritike škofa ni bilo, da so partizani že leta 1942 požgali mežnarijo na Urhu ter, da so isto na novo zgrajeno podrli po vojni. Nič, da so klet ponovno zgradili in to na drugem mestu ter v stilu grajske ječe, kjer so po vojni mučili zajete domobrance, posebno Alojzija Svetka

in duhovnika dr. Petra Križaja, katerega so po vsem mučenju obesili! Tudi nadškof ni obsojal komuniste, da so po vojni razbili in okradli cerkev, da so ostale gole stene, katere so oblili s krvjo.

Jaz, kot otrok sem vse to gledal.“

(Janez iz Sostrega)

G. Nadškof, v svoji homiliji na sv. Urhu ste „**globoko obžalovali za vse, kar se je tam dogajalo med vojno**“.

Ali je Vam znano, kaj vse se je tam dogajalo med vojno?

Postojanka je varovala vasi pod Urhom pred partizanskim nasiljem.

Postojanka je čuvala cerkev, kjer je vsak dan maševal „pajsarjev gospod“ — begunec pred Nemci.

Postojanka je stopila na prste doslej svobodnim terencem, ki so ovajali svoje nasprotnike partizanskim rabljem v Pugledu, na Polici in v šolskem logorju pri Pustih selih, kjer so žrtve končale v mučenju:

Učiteljiščnik Pavčič, obrtnik Jakoš in njegov sin Franci. Športni učitelj Cankar, obrtnik Jakoš iz Bizovika, Šuligoj Mirko, Holozan Drago, Cankar Joško, podžupan Dev. Mar. v Polju Pogačnik in njegova žena, kateri so noseči izrezali otroka in ji zašili živega mačka. Njen sin Branko, Prepeluh Fani, katero so izrabili do nezavesti, nazadnje pa je morala piti svojo lastno kri. Andrejčetova Ivanka, katero so osemnajstkrat preštihali z nožem in jo končno umirajočo zagrebli v kup gnoja na polju, Škrjančeva družina, Mila Habič in še marsikaj, kar gre že v pozabo in grobove.

Postojanka je odbila trikratni napad partizanov. Zadnji je bil 18. sept. 43. ob njihovem pohodu na Ljubljano, kjer je padlo 36 partizanov.

Skoro ne moremo razumeti, g. nadškof, da bi Vi vse to obžalovali.

Da ne ostanemo na pol poti in, da se ne bo stopnjevalo novo nerazumevanje, Vas prosimo, g. nadškof in metropolit dr. Franc Rode, če lahko javno izjavite kdo so bili „mučeni in usmrčeni“ na tem kraju, kot ste izjavili na intervju slov. radia v Buenos Airesu.

G. Nadškof, pomagajte nam ugotoviti imena žrtev in eksekutorjev — obojestranskih — da se ne bomo šli slepe miši.

Tudi nam gre za vso utemeljeno resnico z željo sprave.

Tabor

*Moj Bog, zdaj z milostjo oblij me sveto,
da bom odslej ti služil še bolj vneto!
Obrani sestro mi in mater zdravo,
med brati našimi naredi spravo.*

Nikolaj Šivic

Sonet

*Le blagoslovi me, o dobra mati,
zapustil bom tvoj skromni, srečni dom,
ne smem pri tebi, draga, več ostati,
nad našo zemljo zadonel je grom.*

*Tančica solz ti zdaj oči povija...
Vem, mati, v srcu plivka ti bolest,
a danes v krvi toži domačija,
naj ji pomaga vsak, kdor njej je zvest.*

*„Sin moj, besed sem tvojih prav vesela,
zato te križa moja roka bela
na čelo, usta in srce nemirno...“*

*O, mati, ti me ljubiš neizmerno,
zato me blagoslovi za slovo,
ah, saj dekle nobeno me ne bo.*

Nikolaj Šivic se je rodil 6. decembra 1922 v Martinji vasi pri Mokronogu. Starši so se kmalu po njegovem rojstvu preselili v Novo mesto. Oče, po poklicu je bil strojevodja, je umrl že v njegovih otroških letih. Ker je bila tudi mati pogosto bolna, je moral kot najstarejši otrok že v zgodnji mladosti večkrat prevzeti skrb za družino.

V osnovno šolo je hodil v Novem mestu. Prvi razred gimnazije je obiskal v klasični gimnaziji v Škofovih zavodih v Ljubljani. Zaradi pomanjkanja je šolanje nadaljeval na novomeški gimnaziji. Že tedaj je začel pesniti in napisal je celo svoj prvi sonetni venec. Bil je tudi dober šahist in je veliko časa posvetil študiju šahovske literature. Prijatelj, s katerim je bil pozneje skupaj v izgnanstvu, je pripovedoval, da je Niko večkrat igral šah tako, da sploh ni gledal na šahovnico, a je vseeno zmagal.

Spomladi 1941 leta je začasno prekinil šolanje in se zaposlil pri železnici, da bi pomagal materi vzdrževati družino. Ko se je ogenj druge svetovne vojne

razširil tudi v naše kraje, Niko ni hotel stati ob strani. Spomladi leta 1942 je odšel v partizane. Že prvi teden je doživel razočaranje, ko je videl, kako so partizani brez sodbe ubili dva neoborožena gasilca. Kmalu nato so njegovo enoto razbili okupatorji pri Trebelnem in Niko se je vrnil domov. Jeseni istega leta se je pridružil nacionalni ilegali v Šentjoštu pod Gorjanci. Niko se je zavedal tragedije bratomorne vojne, zato je, kjer je bilo mogoče, skušal omiliti njene posledice.

Zadnje dni vojne je obiskal mater in sestro in jima svetoval, naj se za nekaj časa umakneta k sorodnikom blizu Mirne. Sam je odšel v Zasavje, kjer so pri Radečah razpustili domobransko vojsko. Še isto noč je pri sorodnikih obiskal mater in sestro, nato pa s skupino tovarišev prebežal v Avstrijo. Pridružil se je beguncem, vendar, ko je izvedel, da jih bodo vrnili, je z nekaj tovariši ušel v Italijo. V tem času je skupaj z ostalimi ujetniki preživel težke preizkušnje, ki so bile v veliki meri vzrok njegove poznejše bolezni.

V Italiji je srečal svojega brata Sreča, ki se je kot ranjenec rešil z vlakom, ki je iz Celja odpeljal ranjene nemške vojake, med njimi pa tudi nekaj ranjenih domobrancev. Niko se je vpisal na univerzo v Bologni, kjer je začel študirati slavistiko. V tem času je leta 1946 napisal drugi sonetni venec in leta 1947 ciklus pesmi Velika noč v tujini. Oba rokopisa je šestinštirideset let hranil slovenski zakonski par v Argentini. V obeh delih opisuje ljubezen do domovine, ki jo je bil prisiljen zapustiti, in ljubezen do slovenskega dekleta, ki ga je spoznal v izgnanstvu. Svojo bolezen je nekako slutil in jo napovedal v trinajstem sonetu prvega sonetnega venca:

*„In pesmi bom ugasnil luč ljubezni,
da bo srce za večno mi zaspalo,
gotovo o nesreči bo sanjalo...“*

Brat Srečo je šel leta 1947 v Argentino in Niko je ostal sam, bolan, brez nekdanjih prijateljev, brez domovine.

Nikolaj Šivic je umrl 25. februarja 1962 v Castiglione delle Stiviere, kjer je tudi pokopan.

Slava Tomljanovič, roj. Šivic

Kdaj, kaj, kdo?

Kdaj je najlepši dan? Danes.

Kaj je najlažje? Zmotiti se.

Kaj je največja zapreka? Strah.

Kaj je največja napaka? Zapustiti se.

Kaj je korenina vsega zla? Egoizem.

Kaj je najlepša zabava? Prostovoljno delo.

Kaj je največji poraz? Potrtost.

Kdo so najboljši profesorji? Otroci.
Kaj človeka dela srečnega? Biti potreben drugim.

Kaj je največja skrivnost? Smrt.

Kaj je največja napaka? Jeza.

Kdo je najbolj nevarna oseba? Lažnjivec.

Kaj je najlepši dar? Odpuščanje.

Kaj je najlepše počutje? Notranji mir.

Kaj je najboljše zdravilo? Optimizem.

Kaj je največja moč? Vera.

Katere osebe so najbolj potrebne? Starši.

Kaj je najlepša stvar na svetu? Ljubezen.

Mati Terezija iz Kalkute

Preštevamo kosti

Preštevamo kosti že pol stoletja... in štetju našemu, žal, videti ni konca. In nam še to očitajo s posmebom... a naše štetje kost na kost je kakor priostrena ost, da se bojijo soočiti z velikim Grehom.

A strašno, véliko Morijo je zaobljuba naša oznanjati pred celim svetom.

Dokler ne bodo skupaj zbrani v analih naše zgodovine resnični, pravi dokumenti o čisti, slavni epopeji junakov naše domovine, dotlej slovensko bo mladost pojila tuja učenost.

Dokler junaštvo naših fantov, slovenskih slavnih domobrancev, zapisano ne bo v Ustavo, da pod slovensko so zastavo razbili vojsko samozvancev, še preden legli so pod goro postavljat temelje Državi, ne bo življenje vzklilo novo, slovenske še ne bo pomladi!

Dokler ne bodo iz brezen vstali in niso častno pokopani ter iz pozabe njih spomin ne bo vklesan v slovensko dušo, bo tujcem zvest slovenski sin.

Je res, da naših bratov in sestrâ imena v bron ulita na svetih krajih ob cerkvâh oznanjajo, da že se svita dan... a noč še ni prešla in iz ljudi še ni izginil strah.

In dokler zadnja bela kost poti ne najde iz rdečih host in dokler vse, kar je pod zemljo skrito, na dan ne pride in ne bo očito in dokler bo en sam krvnik ostajal slep in gluhonem in šteli bodo ga k ljudem in stal en sam bo spomenik morivcem našega rodu navpik...

...dotlej na sončni strani Alp, kot zdaj se pravi, v ljudeh ostala bo zmrzal in ne bo sonca, ki bi dlani odprlo k bratski spravi.

Aleš Gošar — Argentina

Slovenski človek

Mi vsi, ki smo prišli v to deželo, smo bili kakor zgubljeni. Nepoznanje jezika, tukajšnjih navad in ljudi. Ta čas je bil težaven in smo se s trudom privadili tej novi deželi. Kajti povratek v domovino je bil nemogoč. Tu smo se ustalili in počasi privadili. Ako pogledamo nazaj vidimo, da smo veliko napravili in dali novi domovini dobro ime, ki nas je sprejela.

Imamo še vedno bolečino v sebi o naših padlih domobrancih. Da teh ne bi bilo, bi morda tudi mi tako končali in bili poslani nazaj po angleških tovornjakih.

Zelo so čudna pota človeka; ko se rodi mu je že usojeno, veruje in hoče pošteno živeti. Toda glej! V naši rojstni domovini so še vendar ljudje na vidnih položajih, ki nas še vedno blatijo, to po toliko letih. Jelinčič je na partizanskem sestanku dejal: „To golazen bi morali že pospraviti leta 1945!“ Nihče od njih ga ne kliče na odgovor. Tako govorjenje še vedno prikazuje sistem hudobije in maščevanja. Ali ni bilo že dovolj prelite krvi nedolžnih po slovenski zemlji?

Drugo, kar nas moti, je onečaščenje osebnosti. Ali je to tista vzgoja, da bo slovenski narod in človek s tako miselnostjo prišel naprej in bo zgodovina zaznamovala, kako je napreden? Čas je že, da bi take prostaške ljudi odstavili in izvolili osebe, ki imajo človečansko miselnost, kako pomagati narodu, ki je zabredel v to gnusno demagogijo

Samo malo spomina: Kdo je z dvignjeno roko pozdravljaj nacisti in trošil propagandne liste po ljubljanskih cestah, da je Hitler dober? In drugo, kdo je napravil pogodbo z nacisti o nenapadanju, takoimenovano Dolomitsko pogodbo? Sodelovanje s fašisti in ovajanje poštenih ljudi, da so bili poslani v Gonars, na Rab in Dachau. - Protiimperialistična fronta proti zaveznikom.

Počasno se odgrinja resnica in ljudje spoznavajo, da to ni bila osvoboditev, ampak zaslužjenje naroda z miselnostjo hudobije, laži, pretvarjanja resnice, kraje in ubijanja. Tudi čas ima svoje merilo, prišel bo dan, ko se bo resnica dvignila in bo svetu prikazano, kaj je ta totalitarni sistem prinesel Sloveniji.

Takrat bo slovenski človek vstal in se otesel te more, ki ga tlačijo že preko pol stoletja. V novem tisočletju bo narod zaživel resnično svobodno.

S. Vrhovec

Dragi rojaki in sorodniki domobrancev!

Enkrat na leto se zberemo ob tem spomeniku. To se dogaja že 24 let. Živo čutimo globok čut spoštovanja, spomina do naših pokojnih, ki so v revoluciji in po njej izgubili svoja življenja.

Te komemoracije doma, na kraju trpljenja, mučenja in moritve niso mogli imeti vse do propada komunizma. Slovenska skupnost, po inicijativi društev Vestnik in Tabor, je postavila ta lepi spomenik, 5.000 km proč od naše domovine. Nedvomno bo zgodovina pisala resnico o tem največjem zločinu in številnih krivcih. Teža tega zločina bo ostala zapisana v našem rodu za vedno, da so ga izvedli rojaki nad svojimi lastnimi brati!

Krivci so se zavedali teh strašnih zločinov. Skušali so jih prikriti, še najbolj povojni holokaust. Vsi, ki so vedeli za ta grozodejstva, so bili pod kaznijo smrti zavezani molčati. Ko je velik zločin pronical v javnost je „tovariš“ Mitja Ribičič, drugi človek OZNE, zapovedal „Nihče ne sme kritizirati načina našega obračuna z opozicijo“. Genocid sam je Ribičič razlagal kot „zadnje vojaške operacije NOB“.

Pritisk javnosti, vesti je tekom let postal tako močan, da so končno priznali in celo dopustili, da so bile „napake“. Nikjer pa še ni priznanja in resnice o nedolžnih medrevolucijskih žrtvah. Obdobje terorja iz let 1941/42 je 100% krivo in odgovorno za začetek državljanske vojne. Samo to obdobje more predstavljati predmet sprave. Vse, kar je sledilo kasneje, tudi nekaj preostrih samoobrambnih posegov, je samo posledica primarne krivde in odgovornosti.

Dejstvo, da je narod mirno, potrpežljivo, predolgo brez, po Bogu, naravi in človeških zakonih opravičene samoobrambe, prenašal rdeči teror je neizpodbitno. Komunisti in simpatizerji poskušajo to fazo enostranskega terorja, ublažiti z navajanjem nemogočih političnih in gospodarskih prilik v stari Jugoslaviji, s klerikalizmom.

Takoj po napadu Hitlerja na dotedanjega zaveznika Stalina se je odprl pekel v naši domovini. Padali so politiki, občinski funkcionarji, duhovniki, študentje, oficirji, podjetniki, tovarnarji. Njihova krivda je bila, da pač niso bili

dostopni za revolucijo in komunizem. Biti nevtralen, nepovezan ni zadostovalo za preživetje! Komunisti so se držali pravila: kdor ni naš je proti in mora umreti.

Težke čase je narod preživel v tej prvi fazi na Dolenjskem, Dolomitih in deloma že na Gorenjskem. To je bilo od 22. Junija 1941 do 17. julija 1942, ko je bil teror hujši kot trije okupatorji in ko je bila cena življenja močnejša kot ves teror. Vstali so fantje v obrambo življenj in domov pred komunisti in v zaščito ogroženih pred okupatorjem: Prva nacionalna ilegala, četniki Draža Mihailoviča 18. 5. 1942; Fantje iz Škrjanč pri Novem mestu; Fantje iz Loškega potoka; Fantje iz Št. Jošta; Vaške straže; Domobranci.

To je bila vstaja našega naroda proti nasilju revolucije. To je zgodovinsko dejstvo, ki bo za večno zapisano v našo zgodovino. Doma so si „tovariši“ zmišljevali razne datume uporov in vstaje. V samostojni Sloveniji niso našli boljšega kot, da so za dan upora in vstaje proglasili 27. April 1941, to je datum ustanovitve komunistične Antiimperialistične fronte, ki je bila naperjena predvsem proti Angliji. To je norčevanje iz zgodovine.

V tej dobi je VOS, prednica OZNE, likvidirala, mnogokrat s strašnim mučenjem in vpričo družin, v kolikor niso pobili tudi otroke in žene, približno

Dvojno brezno pri Cink križu

1.000 naših rojakov. Na seznamu je partija imela še 25.000 žrtev! V Ljubljani, razen streljanja posameznikov, partija ni mogla mobilizirati rojakov, zato so ovajali ljudi Italijanom. Poznan je slučaj 600 častnikov in podoficirjev. Ker se niso pridružili revoluciji, so dobili OF-arski mobilizacijski nalog kar po pošti. Italijani so imeli lahko delo: vse te ljudi odvesti v taborišča. Še huje je bilo junija 1942. Z dezinformacijo, nalašč podtaknjeno, predano okupatorju, da bo upor izbruhnil v Ljubljani, so dosegli, da so Italijani odveli poleti 1942 v internacijo 25.000 ljudi. Ta dokument sem odkril pred dvema leti v Italijanskem Generalštabu v Rimu.

Na drugi strani je bil

okupator. Izzivalne akcije, kot strelajne iz zased, rušitev nepomembnih prog, kakega malega mostu, telegrafskih, telefonskih drogov, napadi na kako orožniško postajo so izzvale grozne represalije. Vse to ni imelo niti najmanjše povezave z NOB, ta bi morala pokazati vojaške akcije, ki bi v okviru sprejemljivih izgub primerno oslabilo vojaško silo okupatorja. Tega enostavno ni bilo. Italijansko vojaštvo je pridrvelo v vasi, pobrali so orožja sposobne moške in jih postrelili, velikokrat so požgali celo vas.

Moški od 15 do 50 let na deželi so bili vsi v smrtni nevarnosti! Če jih partizani niso našli doma, so izropali njihove domačije in zagrozili domačim s smrtjo, ako se ne javijo. Ob bližanju okupatorskih vojakov je vprašanje bilo ali ga počakati in tvegati, da jih postrelijo pred vasjo, ali se zateči v gozd, kjer so jih zajeli partizani.

Na tem mestu imamo označeno približno deset morišč. Nova odkritja postavljajo število množičnih morišč na 110, kjer naj bi bilo do 300.000 pobitih ljudi, v glavnem Hrvatov, Srbov, Nemcev in preko 20.000 Slovencev. Po okrutnosti je na prvem mestu Barbarin rov v Hudi jami pri Laškem. Partizani so v zapuščeni 72 m globoki jašek zmetali 8.000 živih ljudi, med njimi starčke, žene, dekleta in otroke in tisoče domobrancev. Po okrutnosti je ta dogodek v svetovnem merilu verjetno rekorden. Izenači ali celo prekaša grozote Atile, Mongolov, rimskega kaznovanja upornikov sužnjev, Dracule, turških upadov. Niti v Sovjetiji ni bilo take okrutnosti. Vrnjene Kozake, Beloruse so z izjemo postreljenih častnikov poslali v taborišča! Večina teh je preživela.

Civilizacija pogojuje preizkavo morišč, primeren pokop in spomenik, s podrobnostmi poboja, mrtvaške liste z obsodbo in obžalovanjem... Slovenija je na tem področju odpovedala. O grozodejstvih molči, v zgodovinskih knjigah blešči samo pravljica, izmišljena NOB. Odlasati ne bodo mogli več dolgo. Na pritisk tujcev, Italije, Hrvaške so se zganili. Pred kratkim so v Teznej pri Mariboru iz 100 metrov zasutih protitankovskih rogov ob graditvi avtoceste izkopali 1197 žrtev, verjetno Hrvatov. Vlada je hitro organizirala prekop na Mariborsko pokopališče na Tezenski dobri s primerno komemoracijo ob prisotnosti skoraj 1.000 Hrvatov in 16 hrvaških funkcionarjev. Na grobu je govoril dr. Janez Podobnik. Toda kako sramotno, poniževalno, da ni še nič podobnega urejeno za Slovenske žrtve! Še huje se je vlada osramotila, ponižala v zadevi morišč, kjer so zakopani Italijani. Ti so zahtevali, da bodo sami preiskali ta morišča na ozemlju RS. Ta tajni sporazum, ki hudo krši načelo suverenosti naše države, je bil podpisan, in tuji italijanski funkcionarji že razkrivajo ta morišča na Slovenski zemlji!

Novi morišča odkrivajo. Stanko Novak iz Prihove v vasi Špitalič v Tuhinjski dolini je odkopal 86 okostij. Isti Novak je odkril okostja v kartuziji Žička. Na Štajerskem so pobili leta 1945/46 preko 3000 trgovcev, podjetnikov,

oseb nemškega pokolenja. V velikanskem taborišču za prebivalce Slovenije nemškega pokolenja blizu Maribora, so bili partizani tako kruti, da bivanja v taborišču ni preživel noben otrok do 2 let starosti. Komandant je z motorjem, prikolico vozil preko ležečih ujetnikov. Hrvatje so napisali, da je v teh akcijah kot Oznaš sodeloval oče premiera Drnovška, Viktor Drnovšek!

Doma o zločinih naših pokojnih nočejo nič slišati. Vse bi dali, da se o tem ne bi več pisalo in govorilo. Nasprotno, da oblažijo svojo vest, si izmišljujejo grehe naših pokojnih. Padajo očitki nedovoljene kolaboracije. To je eden največjih nesmislov, ki ga režimski zgodovinarji vedno in povsod poudarjajo. Kolaboracija je povsem legitimna, predvidena v mednarodnih odnosih, uzakonjena v Haaških konvencijah, v Nuerenberških sodbah. Za obdržanje reda na zasedenem ozemlju je odgovoren okupator, po potrebi, tako mednarodna zakonodaja in tradicija, ta organizira domače policijsko-vojaške enote. Pri nas doma je veljal, še naravni, božji zakon opravičene samoobrambe. Vse zasedene dežele v Evropi so kolaborirale, še najbolj Angleži na zasedeni rokavskih otokih. Angleži so te svoje kolaboratorje po vojni dvignili na rang plemstva! Neverjetno neresnično govori, povsem blokira spravo predsednik Milan Kučan. On je v tujini v intervjuju lažno označil domobrance kot nacistično vojsko, število teh po vojni pobitih je postavil na poldrug tisoč, to je kakih 15% dejanske številke. Do danes ni tega še preklical! Mimogrede kučanov oče je na zasedenem Prekmurju prostovoljno sprejel mesto vojaškega inštruktorja okupatorjeve vojske. Pred dobrim mesecem je Civilna družba za demokracijo, Družba zamolčanih grobov, Združeni ob lipi sprave, naslovila na državno tožilko Zdenko Cerar, prošnjo, naj nemudoma začne s kazenskim pregonom proti storilcem pobojev, z revizijo Rožmanove obsodbe. Marjan Podobnik, podpredsednik vlade, je obljubil izdajo mrljiških listov, označbo grobov, zavarovanje poznanih morišč. Naš znanec grof Tolstoj je vložil pri anleških oblasteh vlogo, zahtevo za popravo škode za zločin stoletja, prisilnega vračanja iz Vetrinj. Osebnostno sem to zadevne vloge redno pošiljal angleškemu zunanjemu ministrstvu. Letos je poslalo enako vlogo društvo Tabor. Hitrega uspeha ne bo, toda začetek je napravljen. Naše zunanje ministrstvo je bilo zaproseno za intervencijo, toda v sedanjem političnem okviru nove levice, se ne bodo zganili.

Komunizem je skoraj povsem propadel, nekaj sprememb, premalo je tudi pri nas. Doma se počasi zaključuje akcija farnih plošč, naše žrtve ne bodo pozabljene. Resnica in pravica bodo triumfirale v celoti. Naša domovina bo svobodna in demokratična, takšna karšna so si zamišljali naši Domobranci, Vaške straže, Četniki in mnogi drugi. Zgodovina bo Vas, pokojne prej ali slej postavila na častno mesto.

Slava vam počivajte v miru!

Nekaj misli ob domobranski proslavi

Pristava v Castelarju — Argentina

Spoštovani!

Pri svojih dvaindvajsetih letih, danes prvič javno govorim na domobranski proslavi.

Zame to ni bila lahka stvar, a vendar sem jo sprejel, ker sem čutil dolžnost do svojih starih očetov, ki sta bila oba domobranca, do petih bratov moje stare mame, ki so bili tudi domobranci in končno ker sem osebno doživel, ob priliki obiska Slovenije z RAST-jo, dejstva Kočevskega roga in Teharji.

Ko danes beremo časopise, poslušamo radijske novice in gledamo televizijske programe, se nam predstavijo pred oči grozote balkanske vojske, kosovskih in srbskih pokolov, etniškega čiščenja, nespoštovanja človekovih pravic - ne glede na starost, spol, versko prepričanje. Skoraj ne morem verjeti, da se take stvari dogajajo.

Doma so mi starši pripovedovali o Montoneros, ERP-u, triple A in o gverili v Tucumanu, Buenos Airesu in o vojski, ki je nastala ob možnosti, da bi v Argentini zavladovala komunistična diktatura. Tudi takrat so se grozodejstva dogajala in čeprav smo bili zelo majhni je to del argentinske zgodovine, katere del smo tudi mi in moramo to poznati.

Če se pa še malo nazaj pomaknemo v zgodovino, pridemo do leta 1941, ko je bila Slovenija razdeljena med okupatorje. Slovenski narod je doživel isto tragedijo, kot jo doživljajo vsi narodi pod okupacijo.

A vendar v Sloveniji še s tem obupnim dejstvom, **da je Slovenec — pod in med okupacijo — ubijal Slovenca**, posebno tistega, ki ni mislil tako kot on ali ki je bil drugačnega političnega prepričanja.

Ob koncu vojne pa, ko je ves svet proslavljal zmago zaveznikov, **je bila nepremagana domobranska vojska, ki se je umaknila na Koroško -**

prodana Titovim partizanom za ceno slovenskega ozemlja in maščevanja.

Kaj se je potem dogajalo z našimi dedi, strici ali drugimi pobitimi sorodniki lahko danes vidimo v televizijskih programih, če gledamo prej omenjene kosovske dogodke.

Da se je kaj takega zgodilo med lastnimi brati je težko razumljivo, posebej če pomislimo, da je komunistična partija imela v Sloveniji komaj 3 - 4% pripadnikov.

Pred kratkim sem bral v časopisu, da Milošević — čeprav je zagrešil blazne zločine — še vedno ostaja na oblasti. Na to dejstvo odgovarja argentinski veleposlanik v Beogradu, ki pravi, da je v Srbiji tak teror, **da ljudje sploh ne mislijo alternativno in, da bi bilo čudno če bi bilo drugače, ker niso navajeni demokratičnega življenja.**

Sedaj razumem, zakaj so se domobranci zbrali v vojsko, stopili v čete in bataljone, da ohranijo domove, družine in narodni značaj, ogrožen od komunistične revolucije. **Vse to so naredili, ker so ljubili svoj narod in branili vero.** Oni so dobro vedeli kam jih lahko komunizem zapelje. Dr. Gregorij Rožman, ljubljanski škof, je to kristalno jasno povedal še pred vojno!

Balkan je danes zgled posledic tega obljubljenega rdečega raja.

Pokoli nedolžnih in razoroženih domobrancev po končani vojni — **od Angležev prodanih** — so kot zločin Kajna, v nebo vpijoči.

Obvezujejo nas v zgodovinsko in vsakdanjo pričevanje in tudi argentinsko vsakdanjostjo dvignjen močan glas: Nikdar več!

Od mednarodnih sodišč pa — ker Slovenci tega ne naredijo — tiralico za vse zločine in izrek juridične obsodbe!

Za nas to pomeni:

spominjati se jih, moliti zanje, pričevati o njihovi žrtvi za narod, zahtevati zadoščenje,

vrnitev dobrega imena,

popravo krivic in

njihovo zgodovinsko, resnično in pravično obeležitev.

Mojim sorodnikom, vsem domobrancem in slovenskemu narodu pa kot Slovenec rojen v Argentini obljubljam:

da bom zvest njihovim idealom,

da jih ne bom nikdar pozabil in

da bo v mojem srcu vedno donela vesela pesem dobrih ljudi, ki so iz ljubezni do Boga, naroda in domovine, prestali tudi mučeniško smrt.

Našim junakom večna čast in hvala!

Kučanova prizadevanja

Ker sem član družine, ki je bila leta 1945 kruto izravana iz občestva občine Polje pri Ljubljani in potolčena v Teharjah in okolici, sem se zamislil ob Kučanovem zanosnem govoru ob praznovanju dneva državnosti ob Velenjskem jezeru. To slavje severovzhodne Slovenije naj bi bilo v spomin na boje za severno mejo, narodno osvobodilno vojno za samostojno Slovenijo.

Kučan toži, da je v sedanjem času „nevarnost omalovaževanja slovenskih osvobodilnih vojn“.

Torej kar naenkrat imamo kopico osvobodilnih vojn. Ali prišteva k tem tudi plave, Ljoticčevce?

Doslej so govorili samo o eni NOB, tisto OF vodeno po komunistični partiji, ki se pa ni borila za osvobojenje Slovenije izpod okupatorjev temveč za oblast komunistične partije v povojni Sloveniji. Kučan se boji omalovaževanja teh podvigov komunistične partije, ker polagoma le prihaja na dan resnica, da narodnoosvobodilnega boja sploh ni bilo, da je bila NOB le krinka za krvavo revolucijo. Osvobodilni boj pa so izvojevali zavezniki brez pomoči partizanov.

Druga kar naj bi slavili ob dnevu državnosti, naj bi bil spomin na boje za severno mejo. Kakšni boji za severno mejo?

Če misli s tem na podvig generala Maistra po prvi svetovni vojni, je nekoliko pozen. Tudi Kučanova partija pri tem ni imela nobenih zaslug. Dobro bi bilo, da bi to omenil, da mladi rod Slovencev ne bi pripisoval teh zaslug komunistični partiji. Če pa namiguje, da so se komunisti (partizani) tudi po drugi svetovni vojni borili za Koroško, je pa nesramna laž.

Naj še enkrat povem neizpodbitno resnico, da so se partizani iz Koroške, ki so jo imeli zasedeno skupaj z Angleži, prostovoljno umaknili isti dan, ko so prejeli od Angležev zadnji transport prevaranih, razoroženih protikomunističnih enot Slovenskih domobrancev. Prevaranih, ker so nam Angleži vse do konca zagotavljali, da nas prepeljajo v Italijo, kjer imajo boljše prostore za nas begunce. Prevarani smo bili mi domobranci in prevarani smo bili vsi Slovenci za Koroško. Izdali so nas partizani (Jugoslovanska Komunistična Vojska), ko so se umaknili brez boja iz Koroške. Je Kučan slavil ta „boj“ za severno mejo?

Kakšen vpliv je imela partija v desetdnevni vojni za samostojnost z ostanki Titove jugoslovanske vojske? - Sabotirala je slovensko osamosvojitvev.

Pozdrav iz Ambrusa

Poredko se Vam oglašam, tudi predstavil se Vam še nisem. Sem pa povezan z Vami po reviji, ki mi jo redno pošiljate. Hvala.

V zadnji številki g. Žitnik opisuje o dogodkih, ki so se zgodili na Polici in okolici. Vse to je res. Sem namreč domačin. Tam sem rojen, zdaj živim v Ambrusu.

Ustreljeni gostilničar je bil moj očim, oni drugi sem pa jaz. Istega večera je bil ubit tudi moj stric Babnik Janez, strojar iz Dobrunj. Sam sem bil — ko so me ponovno dobili po amnestiji — obsojen na smrt, pomiloščen na 20 let ter odsedel 9 let in 4 mesece.

Tebe, Ivan Korošec dobro poznam. Ob blagoslovitvi spominske plošče v Bizoviku sem stal ob Tebi, govorila pa nisva.

Zdaj živim, kakor sem rekel v Ambrusu, star sem 78 let in še pri zdravju. Važno pri vsem tem je, ko je že enkrat toliko za teboj prestanega, da se nazaj čim manj spominjaš.

Ob tej priliki, prosim, da sporočite moje lepe pozdrave in voščila za dobro zdravje gospodu ing. Matičiču. Bil je moj profesor na Kmetijski šoli na Grmu pri Novem mestu.

Vsem Vam — znanim in neznanim soborcem želim sreče in zdravja v letu 2000.

Bog Vas živi!

Skubic Milan

Slovenska skupnost v Kanadi

Dne 12. septembra 1999 je društvo Tabor priredilo vsakoletno komemoracijo za padle domobrance in žrtve komunizma. Obisk je bil lep, skoraj 400 ljudi.

Nagovore so imeli predsednik Tabora g. Blaž Potočnik, častni konzul RS v Toronto g. Jože Slabodnik, odpravnik Slovenske ambasade v Ottaši g. Goran Križ. Glavni govornik je bil dr. Peter Urbanc. Opisal je sliko silne tragedije, ki je v Sloveniji začela leta 1941 in je končala mesece po končani vojni s strašnim epilgom v Kočevskem Rogu, Teharjih in ostalih 110 krajih Slovenije. Izrazil je željo, nujnost naj slovenska oblast čimprej sproži

civilizirani, humani zaključek tega žalostnega obdobja naše zgodovine z objavo seznamov nedolžno, brez sodbe pobitih, izdajo mrliških listov, popravo krivic, dobrega imena, časti pokojnim in s preiskavo za krivci.

Predstavnik Slovenije g. Jože Slabodnik je zadel v bistvo naše tragedije in bistvo sprave z besedami: „Spominjamo se strahotnih dogodkov med vojno in tik po njej. Hvaležno in spoštljivo se spominjamo vseh, ki so dali svoja življenja, da bi mi živeli v svobodi, miru in pravični družbeni ureditvi.“

Take ali slične besede prizadetih revolucionarjev, oblastnikov v RS, bi ublažile ali celo odpravile še vedno trajajoče strašno nasprotovanje, razkol in celo sovražstvo v naši domovini!

Kratek nagovor odpravnika ambasade RS v Ottaši g. Goran Križa, ni načel bistva tragedije naših pokojnih. Cenjeno je bilo dejstvo udeležbe same!

Poročevalec

Pozdrav iz Columbusa, ZDA

Spoštovani urednik

Po telefonskem klicu se Vam po daljšem molku oglašam. Z ženo Maro sva potovala z ladjo od 16. XI. do 1. XII. okoli južne Amerike od Valparaiso do Buenos Airesa. Vi ste se tisti čas mudili v Evropi in kot smo čitali v Taboru sta se kot živa priča žalostnih, nedavno minulih časov poklonili padlim domobrancem pokopanim na nekdanjem Gaju Junakov in pred tem mučencem na svetem kraju, Krimski jami.

O Vas sem slišal ob prihodu v ZDA l. 1956 od Franceta, še večkrat pa potem od naše zlate Irene. Ob kratkem dvodnevem postanku v Buenos Airesu v decembru sva imela v mislih tudi Ireno, ki ji gotovo ne bi bilo všeč, če bi se Vam iz Vaše bližine ne bi oglasila.

Sam sem Jeseničan, Gorenjec. Vrtincu druge svetovne vojne sem ušel za las, ker sem dopolnil 15 let ob koncu te vihre, zločinski dogodki v tistem času pa v našem koncu niso bili tako številni kot na Dolenjskem, Notranjskem in Beli krajini. Kot študent v Ljubljani sem od prijateljev iz Dolenjske in Notranjske zvedel o Turjaku, Balantiču in Kočevskem rogu. Dva prijatelja sta se kot mladoletna vrnila iz krajev kjer se je začela Kalvarija mnogih, eden iz Teharjev in drugi iz Škofovih zavodov. Ob nenehnem ideološkem pritisku in otipljivih lažeh je nekaj let po takoimenovani osvoboditvi v meni zrasla vroča želja, da po končanem študiju dam slovo tiraniji in da iščem pravo svobodo v tujini.

Ta želja se mi je uresničila, ko sem l. 1954 šel s skupino na dunajski velesejem. V Avstriji sem živel v Salzburgu in od tam sem s pomočjo Lige Katoliških Slovenskih Amerikancev in poroka Franceta Gruma prišel v Rochester, New York l. 1956. V Rochesterju je bilo nekaj slovenskih družin in Irena. Poročil sem se v Gorici l. 1957, v Rochesterju sta se nama z ženo rodila dva sinova in vsa družina se je preselila od tam v Columbus, Ohio l. 1964.

Z vsemi Slovenci v Rochesterju, še prav posebej z Ireno smo imeli lepe prijateljske vezi pred in po naši selitvi v Columbus. Nekajkrat smo se vrnili v Rochester. Irena je bila večkrat pri nas v Columbusu, varovala nam je tudi dom kadar smo bili za daljši čas odsotni. Skratka, bili smo blagoslovljeni, da smo jo poznali, bila nam je nadvse dobra sestra.

Tako sem na koncu moje zgodbe. Oglasili se bomo še kaj in morda kdaj še srečali. Vam vsem želimo vse dobro in polno trdnega zdravja. Vi morate še govoriti in opominjati v imenu vseh mrtvih s katerimi ste prehodili skupaj Vaš križev pot in v imenu vseh mučencev in žrtev komunističnega nasilja.

Srečno!

Janez Zupan

Rochester, 1990. Ob praznovanju 60., 70. in 80. letnikov

Jože Repar - 85 letnik

Kdo ne bi poznal našega jubilaranta, posebno še rojaki iz San Martina in okolice, kjer je vsako nedeljo slovenska maša, katere naš Jože nikdar ne zamudi. Seveda, po maši pa na kavo in igranje taroka v Slovenski dom, skupaj z nekaterimi prijatelji. Nihče si ne bi mislil, da je naš prijatelj Jože že izpolnil 85 let. Je vedno dobre volje in vedno pripravljen pomagati vsako dobro stvar. Ob ustanovitvi društva ZPB Tabor je bil med prvimi člani in ko se je ustanovljalo Zavetišče „Rožmanov dom“ je bil razno tako od vsega začetka njegov član in dobitnik in redni obiskovalec vseh prireditve te ustanove.

Naš jubilarant se je rodil 11. januarja 1915 v Dvoru pri Žužemberku. Kot odločen protikomunist, se je pridružil Vaškim stražarjem in pozneje domobrancem. Begunska leta je preživel v italijanskem taboriščih in od tam emigriral v Argentino. Po začetnih težavah, si je kmalu postavil svoj dom in tudi gospodarsko osamosvojil.

Dragi Pepi, kakor ga kličemo njegovi prijatelji — naj ti dobri Bog da še mnogo zdravja in moči, da bi še veliko let praznoval rojstne dneve v krogu svoje ljubljene družine, vnukov in svojih zvestih prijateljev.

Še na mnoga leta!

Tvoji Taborjani

Spomini na mojega brata Franceta Kranjc in sovaščana Zorkota Žagar

Mi, ki smo živeli za časa druge svetovne vojne in komunistične revolucije v Sloveniji vemo, kako je v tem času zares tam bilo. Od tega je preteklo že več desetletij. Bili so pri nas za časa italijanske okupacije najprvo partizani, ki so nam oznanjali komunistični evangelij. Oni nam niso bilo povoljni po svojih delih. Vse to je bilo povod, da smo dobili domobrance v bližini naše vasi Drežnica, kar nam je bilo zaželjeno. Meseca septembra 1944 so partizani iz zasede nepričakovano napadli domobrance, ki so s konjem vpreženim vozom odšli po hrano za domobrance pri Kobaridu ali 14 km od vasi Drežnica. Pri tem napadu so bili takoj mrtvi Zorko Žagar, še dva druga domobranca in konj z vpreženim vozom. Moj brat France je bil točasno lažje ranjen, se je znašel, se skrival v njivo koruze. Na žalost je bil partizanom izdan in so ga partizani prijeli in vzeli s seboj. Z njim so ravnali nečloveško. Je moral za partizane nositi težke stvari, čeravno je bil ranjen. V Pletiščah je bil ta ranjenec zadržan 3 do 4 dni in tam je bil od partizanov obsojen na smrt.

Partizani so na zadnjo Francetovo življenjsko pot njega peljali mimo hiše

gospodarja Pejka in ko je ta mož videl žalostni prizor se je skorajžil, stopil je do partizanov in prosil njih: „Pustite na svobodo tega Franceta Kranjc, ker on ni nikomur nič slabega storil in nam je bil vedno vsem priljubljen.“ Ta prošnja ni bila uslišana. Oklenjeni France se obrne do Pejka in mu reče: „Po možnosti sporočite naši družini, kje bo moj grob.“ Ta obsojenec je moral sam svoj grob skopati, jamo v kateri je bil nato nečloveško umorjen. Usmiljeni samarijan Pejk je našel grob Franceta Kranjc in je tam zasadil leseni križ njemu v spomin. Kraj kjer smo točasno živeli smo bili ločeni v zone A in B in to nam ni prav hodilo.

Prišel je čas, ko so v našo bližino že prišli iz Italije ameriški vojaki. To je bila tam zona B. Ob tem času smo izrabili priliko, da smo grob našega Franceta prekopali. Tako je bilo truplo mrtvega po zaslugi ameriškega vojaka z avtom Jeep odpeljano v Drežnico, zono B. Tamkajšnji partizani so bili na delu, da bi se pokojnega Franceta pogreb ne vršil častno. Zanj je daroval pogrebno mašo v cerkvi Srca Jezusa župnik Anton Česornja.

France Kranjc in Zorko Žagar sta si bila po dobrih delih in idejah med sabo podobna. Zato so ju partizani umorili. Bila sta oba lepo katoliško pokopana in na istem pokopališču.

Počivajta v miru in nam ne bosta nikoli pozabljena.

Lillian Sivec

**Levo: Zorko Žagar, rojen 1922, padel septembra 1944.
Desno: Franc Kranjc, rojen 1924, padel septembra 1944.**

Maks Borštnik

16. oktobra 1999 nas je napričakovano zapustil zaveden in zaslužen Slovenec v Argentini, odločen protikomunist in odlični kulturni delavec.

Rodil se je v Ljubljani 12. oktobra 1923. Tam je obiskoval srednjo šolo in specialno za tehnike v zobozdravništvu. Kot mladenič je največ prostega časa preživel v organizacijah salezijancev na Rakovniku. Tam se je udeleževal kot dober klarinetist, toda najbolj ga je veselilo tamkajšnje gledališče. Bil je izredno dober igralec.

Domobrancem se je pridružil takoj ob ustanovitvi. Usodo begunstva in zdomstva pa je delil s soborci v Italiji. Od leta 1948 je živel v Buenos Airesu. Bil je soustanovitelj Slovenskega gledališča v Buenos Airesu. Kot gledališčnik in izredno nadarjen igralec je pripravil in režiral mnogo nepozabnih predstav na odru Slovenske hiše, in na odru Slovenskega doma v San Martinu. Živel je takorekoč samo za gledališče in slovensko kulturo. Bil je nesebičen in res velik idealist. Pokojni Maks je bil član in naročnik Tabora. V Slovenskem domu v San Martinu visi slika generala Leona Rupnika po njegovi zaslugi.

Ponosnega in zavednega slovenskega kulturnega delavca in velikega prijatelja bomo ohranili v najlepšem spominu.

Sestri Danici poročeni Zupančič in ženi Eliri naše iskreno sožalje.

Vinko Pucko

Je bil rojen 16. maja 1912 na Ivancih v Prekmurju. Osnovno šolo je obiskoval v Ivancih. Na gimnazijo pa je hodil v Mursko soboto, dovršil pa jo je v Ljubljani. Po maturi se je vpisal na pravno fakulteto, kjer je 1941. diplomiral. Bil je zvest član akademskega društva Straža in odločen bорец za samostojno slovensko državo. Ob razpadu stare Jugoslavije je bil zajet po okupatorju na slovensko hrvaški meji in kot ujetnik odpeljan v Nemčijo. Ker je bilo Prekmurje zasedeno po Madžarih, so ti intervignirali za vse ujetnike iz tega ozemlja. Tako se je Vinko po šestih mesecih vrnil domov. Kmalu je dobil zveze z Ljubljano, kamor se mu je posrečilo priti. Vključil se je v protikomunistične vrste in bil poveljnik vaške straže v Dolenji vasi pri Ribnici.

Ob koncu vojne se je umaknil v begunstvo v Anras na Tirolskem, od tam pa odšel v Trst, kjer je pričakal svojo nevesto Cilko, ki je pribežala iz Ljubljane. Skupno sta odšla v taborišče Servigliano, kjer sta se leta 1947 poročila.

Naslednje leto pa sta emigrirala v Argentino. Naselila sta se v Quilmesu, kjer sta si zgradila lasten, prijeten dom. V zakonu so se jima rodili trije otroci: Jelka, Andrej in Nežika.

Ko se je Vinku pred leti pojavila bolezen se je interniral, vendar je ostal bolnik pod strogim zdravniškim navodilom.

Po tretjem infarktu je prišla njegova ura in je mirno v Gospodu zaspal. Pokopali smo ga na pokopališču Park El Campanario, kjer je prelat Jože Guštin zanj opravil sv. mašo, soborec Ivan Korošec pa se je poslovil od njega v imenu Cankarjevega doma in društva Tabor.

Vinko je bil vseskozi vnet član naše skupnosti: V gibanju za Slovensko državo in pri Cankarjevem domu v Berazateguiju, kjer je bil ustanovni član in dolgoletni blagajnik do svoje smrti. Vinko je bil vseskozi zvest naročnik Tabora. Samostojen in premočrten v svojem političnem prepričanju, kjer je videl rešitev Slovenije le v njeni samostojnosti, kjub močni nasprotni propagandi. Izpolnil se mu je njegov sen, le čakal je še resnične, pravne demokracije z pošteno vlado. To in še marsikaj bo sedaj prosil Boga v njegovi bližini.

Soborec in prijatelj

Janez Jamnik

Odšel je od nas k Bogu po svoje plačilo. Po nekaj mesecih Tvoje operacije od katere se nisi mogel več pozdraviti.

Janez se je rodil v vasi Udje. 2. 10. 1923. Bil je protikomunist in se je že boril pri Vaških stražarjih v Šentjurju. Ob italijanskem razpadu je šel skupaj z ostalimi fanti v Turjaški grad, kjer ga je doletel tudi poraz. Bil je zaprt v Velikih Laščah in v Kočevju. Ko je prodirala nemška ofenziva so se umaknili proti Ribnici - Velike Lašče in Grosuplju, od koder so ga izpustili. Toda, ko se je

organizaralo domobranstvo je takoj pristopil. Bil je v 114. četi v Velikih Laščah, v Levstikovih desetini od koder je prišel na Pijavo — Gorico. Bil je zelo mirnega značaja, toda zelo dober borec. Ob koncu vojne si imel zadnjo bitko na Boroveljskem mostu s svojim mitraljezom. Ko smo bili v Vetrinju in so nas Angleži s prevaro odpeljali, da gremo v Italijo, so nas zapeljali na „Rošek“ na delo, in tako si se rešil biti vrnjen v Jugoslavijo.

Pokojnega Janeza bomo ohranili v lepem spominu. Naše sožalje sestram v domovini.

Tvoji soborci.

Janez Krepfl

Rodil se je 15. novembra 1919 v kraju Struže v Sloveniji. V družini se je rodilo sedem otrok. Janez je bil drugi najmlajši. Mati Ivana Solar poročena z Lovro Krepfl. Janez je umrl 19. junija 1999 tu v Clevelandu in je bolehal skoro šest mesecev.

V osnovno šolo je hodil v Št. Janž na Dravskem polju. Klasične gimnazije je obiskaval v Mariboru. Nato se je vpisal na univerzo v Ljubljani. Po odhodu iz Slovenije leta 1945 se je vpisal na visoko tehniško šolo v grazu in diplomiral leta 1949.

V Združene države Amerike je prišel na zahvalni dan leta 1950. tu je delal v več krajih. Leta 1955 se je zaposlil pri Illuminating električni družbi in tu delal do upokojitve leta 1987.

Poročil se je s Slavico Pozne. V zakonu so se rodili trije otroci. Dr. Pia poročena garibaldi živi z možem in sinom v Marrisvile, Martin, električni inženir pa v Colorado Spring Co. Monika cicilni inženir pa v Chicago, Il.

Ko je stopil v pokoj je delal na vrtu, pisal starim znancem in tudi potoval in obiskoval svoje otroke.

V pogrebem zavodu so se z molitvijo poslovili člani Tabora DSPB. Ob krsti je bil postavljen domobranski prapor in venec društva. Krsto so delno nosili člani Tabora. Pokopan je na pokopališču Vernih.

Naše sožalje družini. Ohranili Te bomo v spominu. Počivaj v miru v tej novi domovini.

Tabor DSPB -Cleveland

Ciril Stepec

Rodil se je v Št. Vidu pri Stični v Sloveniji. Mož Uršule Kosem in oče Viktorja, Daniela in Roberta.

Umril je po kratki bolezni v ponedeljek, 20. decembra 1999, v starosti 68 let. Clevelandka organizacija Tabor se je poslovila z molitvijo v pogrebem zavodu. Postavljen je bil domobranski prapor in venec. Pokojni je bil član te organizacije.

Naše iskrene sožalje družini, bratu in sestram. Počivaj v miru v tej novi domovini. Spominjali se Te bomo.

Tabor DSPB -Cleveland

Jože Smolič

Rodil se je 10. oktobra 1923 v vasi Dobrava pri Dobrniču, Slovenija. V nedeljo, 19. decembra 1999 je umrl v bolnici.

V Cleveland je prišel leta 1949. Poročil se je leta 1952 z Štefi rojena Skubic. V zakonu sta se rodila Jožef in Emili. V Sloveniji pa živi brat Milan in sestra Marija.

V Clevelandu je bil lasnik Smolič Machine Co.

Ko je bil Jugoslavija zasedena ob razpadu od okupatorja in so se v godu pojavili ljudje čudne miselnosti in ogrožali življenje na deželi, se je priključil Vaškim stražam. Ko pa se je ustanovilo somobranstvo, je bil pri udarnem bataljonu v Št. Vidu pri Stični.

Bil je zvest član Tabora DSPB. Člani so se poslovili v pogrebem zavodu z molitvijo. Ob krsti je bil postavljen domobranski prapor in venec.

Dragi Jože, pogrešali Te bomo, naj Ti bo lahka zemlja v tej novi domovini. Družini naše isreno sožalje.

Tabor DSPB - Cleveland

OBVESTILA:

Zaradi reorganizacije Konzorcija Tabor, pošiljajte vso pošto, dopise, članke, naročila in nakazila do nadaljnjega na naslov:

Ivan Korošec
A. Lanz (24) 4391
1884 - Berazategui
Buenos Aires - Argentina

Ker je cena naročnine že nekaj let nespremenjena in sorazmerno nizka iz razloga, da Tabor zajame čim več prijateljev, prosimo naročnike, ki niso na tekočem, da bi spolnili dolžnost, ker le tako bo možnost izhajanje glasila.

Ker Tabor ni zaželen pri slovenskih oblastnikih, ne dobiva nikake podpore.

Tiskovni sklad

Gospodarič Albin	\$ 5.-
Mehle Magda	\$ 10.-
V spomin na pok. očeta Jožeta	
Kastelic, Mlakar Marija	\$ 90.-
Platnar Janez	\$ 5.-
Jereb Marija	\$ 5.-
Kastelic Janez (8) Cotman	\$ 5.-
V spomin pok. moža	
Strojin Ana	\$ 10.-
Žumer Anica	\$ 25.-
Koščak Franc	\$ 10.-
Juha Marica	\$ 5.-
Pust Jože	\$ 20.-
Palčič Marija	\$ 5.-
Seljak Tone	\$ 25.-
V spomin pok. moža Toneta	
in brata Toneta Kolenc,	
Šalehar Emalija	\$ 50.-
Kastelic Ivan	\$ 5.-
Boh Jože	\$ 20.-
Bitenc Vili	\$ 20.-
Grum Jakob, v spomin na	
pobite dom. 27. čet.	\$ 50.-
Košir Anica, v spomin na	
pok. moža	\$ 10.-
Tomšič Francka	\$ 3.-
Omahen Nace	\$ 50.-
Lah Jože	\$ 10.-
Pogačnik Brane	\$ 10.-
Burjes Lojze	\$ 10.-

Križman Jože	\$ 10.-
Hainrihar John	\$ 50.-
V spomin Ivana Kunovar,	
žena Irena	\$ 20.-
Berta Šproc	\$ 30.-

Rožmanov dom:

Omahen Nace	\$ 50.-
Prelat Jože Guštin	\$ 50.-
Benedičič Miha	\$ 18.-
Ga. Iva Gorše Koščak	
v hvaležen spomin	
Lojzeta Babiča	\$ 50.-
dr. Jože Bernik	\$ 250.-
Edo Kralj	\$ 10.-

Za spomenik pobitim domobrancem in civilom v Št. Jerneju

Mari Kolman, Ivan Bambič	
in Frajo Mejač	\$ 1.050.-

Za domobranski spomenik v Ljubljani

V spomin domobrancev Janeža	
in Vinka Pust darovala	
Jože in Francka Pust ..	Can\$ 100.-

VSEBINA

Srečno novo leto 2000!	1
Nesmiselnost partizanskega boja 1941-45	3
Povelje zločinske OZNE z imenom VDV	8
„Svoboda“ na Pohorju	10
Kdo je uničeval in še uničuje slovensko zemljo?	12
Obudimo zgodovinski spomin - Jurij Paljk	13
„Slovenija v borbi za svobodo v dobi okupacije“	17
Maša na Sv. Urhu za vse žrtve vojne - Ivan Korošec.....	23
Sonet - Nikolaj Šivic	28
Kdaj, kaj, kdo? - Mati Terezija	29
Preštevamo kosti - Aleš Gošar	30
Slovenski človek - S. Vrhovec	31
Slavnostni govor dr. Petra Urbanca na domobranski proslavi v Midlandu - Kanada	32
Nekaj misli ob domobranski proslavi - Tone Vivod	36
Kučanova prizadevanja - Kukovica Ivan	38
MED NAMI	39
ODŠLI SO	44
Obvestila	47
DAROVALI SO	48

Hurlingham
Sucursal
Correo
Argentino
(Bs. As.)

TARIFA REDUCIDA
Concesión N° 1596

FRANQUEO PAGADO
Concesión N° 2619

